Ніва

ГОД I № 19 БЕЛАСТОК, 8 ЛІПЕНЯ 1956 г. ЦАНА 60 гр.

МІХАСЬ ВАСІЛЕК

Над брацкай магілай

Жыхарам спаленай фашыстамі вёскі Шкленск, землякам, загінуўшым у ліпені 1943 года.

Вось тут каліcь гуляў падлеткам я,
Уранні з траў я зоры атрасаў.
На гэтым полі й маладосць мая
Уранні адцвіла, ніба раса...

Ішлі гады, суровы шлях падзей,
У родны край вярнуўся я ізноў
І стаў байцом за новы, ясны дзень
Супроць пакрытых ганьбаю паноў.

Прабіў, як гром, той верасьнёўскі час.
Загужавеў свабодай небасхіл...
Зазззялі ясна зоры Ільіча,
Дзе панаваў дагэтуль змрок магіл.

Але не доўга цешыліся мы
Жаданай воляй, шчасцем маладым,
Крывёю ўласнай давілося змыць
Фашысцкіх ордаў брудныя сляды...

Вось тут каліcь падлеткам я гуляў.
Рака ў трысці . Зялёны гоман дрэў.
Журботную я песню пачынаў
Пад салаўіны пераліўны спеў.

Пасля вось тут прымалі партызан...
Зарос травой знаёмы след сцяжын,
Зарос магілы брацкае курган,
А памяць будзе ў сэрцах вечна жыць...

Капалі моўчкі дамавіну вы
Пад звонкі гоман птушак у бары.
Яшчэ драмалі ўранні паплавы,
Як кулямёт агнём загаварыў...

Праклянце тым, хто прагне зноў вайны,
Хто прагне зноў крыві і слёз дзяцей!
Цвіці, край родны пад зарой вясны
Цвіці і вечна з намі маладзей!

Нядзельны адпачынак у ваколіцах Супрасля каля Беластока. Фото — Ю. Лей

Шлях да свабоды і сяброўства

А было нядаўна, а было калісьці,
Калі мы з зямелькі не мелі карысці,
На абед нам была лебяда з мякінай
А далей магіла пад сухой асінай...
(з беларускай народнай песні).

Так спяваў беларускі народ аб сваім цяжкім жыцці ў гады царска - панскай няволі. Цяжкае і жабрацкае было каліcь яго жыццё. Цёмная і забітая была наша краіна.

Размешчаныя паміж лясамі ды прыгоркамі вёскі з курнымі хатамі непадалёк якіх відменіся пышныя панскія палацы, шырокія нівы, дзе беларускі селянін араў худзенькім конікам, ды драўлянаю сахою зрошаную потам зямлю, ды вось і ўсё.

Усё, што лепшае, ураллівыя землі, лясы і іншыя багацці краіны былі ў руках памешчыкаў ды капіталістаў. Беларускі селянін толькі і ведаў працаваць на пана з досвітку да ночы.

У шматлікіх мясцовасцях узнікалі тады сялянскія бунты, шырыліся рабочыя забастоўкі. Асабліва шматлікія сялянскія бунты ўзнікалі ў 1863 г., калі польскі народ паўстаў супроць царскай няволі. Брацкаму народу дружна тады дапамагалі беларускія сяляне, барацьба якіх была адначасова барацьбой супроць царскага самадзяржаўя, за вызваленне беларускіх працоўных мас.

Яшчэ да сённяшняга часу ёсць сярод сялян успаміны і апавяданні пра народнага героя Кастуся Каліноўскага, які згуртаваў сялян на барацьбу.

Яшчэ да сённяшняга дня жыхары Бельскага павета ўспамінаюць аб народным героі Такажэвічу, які вёў бязлітасную барацьбу з панамі ў Бельскім павеце.

Выдатным прыкладам супольнай барацьбы былі рэвалюцыйныя падзеі 1905 года ў Беластоку, калі беларускія і польскія рабочыя і сяляне сумесна змагаліся з царызмам і магнатамі.

* * *

Кастрычніцкая Рэвалюцыя вызваліла беларускі народ з нацыянальнай і сацыяльнай няволі. Цёмны і змучаны некалі рабочы і селянін цяпер будаваў сваё сацыялістычнае грамадства. Ахвярна змагаўся за ўздым народнай гаспадаркі і культуры. Небывалых поспехаў дабілася савецкае грамадства пад мудрым кіраўніцтвам Камуністычнай Партыі Савецкага Саюза.

Заходняя частка Беларусі ўсё яшчэ стагнала ў ярме панскай няволі. Капіталістычны ўрад санацыйнай Польшчы лічыў гэтыя землі сваёй каланіяй, таму і жыццё працоўных было амаль каланіяльнае.

Калі спытаць чаго найбольш было ў Заходняй Беларусі, дык адказ на гэтае пытанне будзе такі: — панскіх маёнткаў, жабракоў ды турмаў.

У маёнтках горбілі свае плечы парабкі, якія працавалі на Радзівілаў, Любамірскіх ды іншых магнатаў, па дарогах ад граніцы да граніцы вандравалі жабракі, а ў турмах пакутавалі ўсе перадавыя людзі народа — польскія і беларускія камуністы.

Але як не стараліся панскія прыспешнікі задушыць барацьбу заняволенага народа і чаго яны толькі не рабілі, барацьба ўсё мацнела. Кіраўнікамі ў гэтай барацьбе былі польскія і беларускія камуністы. Пад кіраўніцтвам КПП і КПЗБ польскія і беларускія рабочыя Беластока, Гродна, рабочыя Гарадка і Гайнаўкі сумесна ішлі ў першамайскіх паходах, сумесна ўдзельнічалі ў шматлікіх забастоўках, разам пераносілі велізарныя цярпенні ў Картуз Бярозе і у іншых турмах краіны. Але барацьба працоўных не была дарэмнай. Вынікам змагання было аб'яднанне Беларусі.

Вераломны напад гітлераўскіх захопнікаў на савецкую дзяржаву паставіў беларускую краіну перад вялікай небяспекай. На кліч Камуністычнай Партыі Савецкага Саюза ўвесь беларускі народ паўстаў на свяшчэнную барацьбу за свабоду і незалежнасць сваёй краіны.

Народ не мог змірыцца з акупацыяй. Ужо ў 1942 годзе, ва ўсходняй частцы Беласточчыны пачаў разгортвацца масавы партызанскі рух пад камандаваннем Міхася Сібірака.

У лясах Белавежскай пушчы, у раёне Міхалова і Гарадка пад непасрэдным кіраўніцтвам партыі, удачліва дзейнічала партызанскае злучэнне генерал - маёра Капусты. Жыхары Гайнаўскага і Беластоцкага паветаў добра памятаюць дзейнасць атрадаў імя Кутузава, імя Кастуся Каліноўскага, імя Матросава, камандзіраў Кульбіцкага, Карпюка і іншых герояў Айчыннай вайны.

Народ выявіў у гэты час шмат мужнасці, патрыятызму і таленту.

* * *

Нямалыя заслугі ў справе ўмацавання народнай улады ў Польшчы мае беларускае насельніцтва Беласточчыны. Беларускае насельніцтва зразумела, што толькі народная ўлада здольна забяспечыць яму вольнае ад нацыянальнага і сацыяльнага прыгнёту жыццё.

Беларускае насельніцтва актыўна ўдзельнічала ў ліквідацыі банд, рэакцыйнага падполля, многія беларусы запоўнілі рады народнай міліцыі, ОРМО, згуртаваліся ў радах партыі і іншых дэмакратычных арганізацыях.

Свабодна развіваецца нацыянальная беларуская культура і асвета. Моладзь цяпер можа вучыцца на сваёй роднай мове і развіваць свае здольнасці ў шматлікіх гуртках мастацкай самадзейнасці. Ва ўсіх сваіх дасягненнях беларускае насельніцтва абавязана партыі і народнай уладзе вялікую ўдзячнасць.

Таму ўсім беларусам, якія жывуць на тэрыторыі Польшчы, неабходна яшчэ мацней згуртавацца вакол партыі. Адсюль неадкладнай задачай усіх беларусаў з'яўляецца павялічыць намаганні дзеля хутчэйшага пабудавання сацыялістычнай будучыні нашай краіны, дзеля ўмацавання нашай сацыялістычнай дзяржавы, умацавання дружбы паміж польскім народам і народамі Савецкага Саюза.

М. НАСОВІЧ

ШТОТЫДНЁВІК БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

Усякая ўсячына

Лордаўская гуманнасць

Егіпет здабыў поўную незалежнасць Апошні англійскі жаўнер пасля 40 год службы пакінуў краіну пірамідаў. Факт гэты не дае спакою брытанскім каланізатарам і іх абаронцам. Вось напрыклад член кансерватыўнай партыі, Г'ю Трэйзер — сын вядомага арыстакрата, лорда Лёвата, прыдумаў у які спосаб „можна зламаць" прэм'ера Насера і егіпецкі ўрад.

Як паведамляе „Дэйлі Уоркэр", містэр Трэйзер хоча замарыць голадам увесь егіпецкі народ.

Якім чынам?

Ведаючы, што крыніцай ураджаяў у Егіпце з'яўляецца рака Ніл і яе разлівы — Трэйзер прапануе накіраваць яе ў другі бок.

Чаму?! А таму, што Ніл выплывае з азёр усходняй экватарыяльнай Афрыкі.

Смерць грэнадзёра

У Віндсане ў час вайсковага параду перад англійскай каралевай Елізаветай. 58-гадовы грэнадзёр Гары Таўнсенд з Галіфакса ўпаў на зямлю і памёр.

Дзве жонкі

Англійскі друк паведамляе, што ў Пакістане выйшаў новы ўстаў У ім гаворыцца, што мужчынам можна мець тады дзве жонкі, калі атрымае дазвол матрыманіяльнай установы і згоду зацікаўленых сем'яў Устаў гаворыць, што палігамія „не можа быць залежнай ад жаданняў асобных індывідаў", аднак падкрэслівае, што ў некаторых выпадках валоданне другой жонкай будзе апраўданым.

Устаў гэты выйшаў па прычыне супярэчнасцяў з боку жаночых арганізацый, якія паднялі трывогу, калі даведаліся, што былы прэм'ер Пакістана, (цяпер пасол у ЗША) Magамед Алі другі раз жаніўся.

Паляванне на чараўніц

„Працаўнікі амерыканскага радыё і тэлевізіі жывуць у атмасферы безупыннага страху і няўпэўненасці" — паведамляе агенцтва „Юнайтэд Прэс". Паводле гэтага агенцтва з мэтай спісвання „комуністычных тэндэнцый" сярод артыстаў бяспека робіць не толькі чорныя спісы, але таксама зялёныя, сінія і белыя.

Хопіць самы звычайны, безпадстаўны данос каб працаўнік радыё або тэлевізіі апынуўся на чорным спісе. Адзін з артыстаў заявіў: — „Найгоршым з'яўляецца тое, што гэтых рознаколерных спісаў ёсць вельмі многа і ніхто не ведае на якім знаходзіцца".

Лічбы кажуць самі за сябе

Газета „Юманітэ" з 20 чэрвеня г. г., паведамляе: — „Па прычыне прымітыўных умоў бяспечнасці і гігіены працы, што тры гадзіны французскі рабочы клас траціць аднаго рабочага, а што дзве мінуты адзін рабочы застаецца калекай.

У 1954 годзе 92.447 рабочых павялічыла лік невылечных калек. У 1953 годзе зарэгістравана 1 827 858 няшчасных выпадкаў на працы, а ў 1954 годзе — ужо 1.920.863 (амаль на 100 тыс. больш).

Колькі слёз, болю, сірот і ўдоваў абазначаюць гэтыя лічбы...".

Статыстыка

У справаздачным дакладзе камісіі будаўніцтва і грамадскіх работ пры Міжнароднай арганізацыі працы ў Жэневе між іншым, чытаем: „У заходняй Еўропе рабочы, які пачынае працаваць пры будаўніцтве з 18 года жыцця, пакуль дажыве да 65 гадоў, мае тры шансы на 100, забіцца на будове, а дзве шансы на 100 страціць вока, руку, або ногі. Апроч гэтага на будовах штодзённа забіваецца двух рабочых, а 870 рабочых атрымлівае параненні".

Як паведамляе японскае агенцтва Кодо, на працягу мінулага года 14.291 японскіх дзяцей было прадыных гандлярам нявольнікамі. Большасць з іх — гэта дзяўчынкі прадыныя ў публічныя дамы, якіх часта наведваюць салдаты амерыканскіх акупацыйных войскаў.

(З друку)

— *Носьбіты культуры...*

Развіваецца культурнае супрацоўніцтва паміж нашай краінай, а СССР 30 чэрвеня г. г. у Каперніковай зале Міністэрства вышэйшых навучальных установ у Варшаве быў падпісаны дагавор аб культурным супрацоўніцтве паміж Польшчай і Савецкім Саюзам. З польскага боку дагавор падпісаў Міністр вышэйшых навучальных установ праф. С. Жулкеўскі, (справа), з савецкага — Міністр культуры СССР Н. Міхайлоў (злева). ЦАФ — фото Гжэнда

На здымку: маршал К. Ракасоўскі ў суправаджэнні камандуючага ваенна - марскім флотам, контр адмірала Студзінскага перад фронтам атрадаў у дзень флота.
ЦАФ — фото З. Удавіньскі

Расце магутнасць Кітайскай Народнай Рэспублікі. Нядаўна адкрыта новая авіяцыйная лінія Пекін — Лхаса (сталіца Тыбета). Адлегласць паміж двума сталіцамі — 10 гадзін лёту. Аэрадром у Лхасе знаходзіцца на вышыні 3.600 м. па-над узроўнем мора.

На здымку: Тыбетцы масава прыбылі на аэрадром сустрэць самалёт з Пекіна. Фото — ЦАФ

У мінулым тыдні прыбыў у Польшчу Старшыня ЦК Працоўнай партыі Карэі і Старшыня Кабінета Міністраў Карэйскай Народна - Дэмакратычнай Рэспублікі Кім Ір Сен. Гэты візіт паслужыць справе далейшага ўмацавання і пашырэння дружалюбных адносін паміж КНДР і Польшчай

2 ліпеня Кім Ір Сен нанёс візіт Першаму Сакратару Цэнтральнага Камітэта ПЗПР тав. Эдварду Охабу.

На здымку: Кім Ір Сен у гутарцы з Э Охабам
ЦАФ — фото Бараноўскі.

З кожным годам на палях нашай краіны з'яўляюцца ўсё новыя і новыя тыпы сельскагаспадарчых машын Нядаўна на сенажаці сельскагаспадарчага кааператыва ў Кабылянцы, Шчэцінскага павета, адбыўся паказ меліярацыйнага абсталявання кааператыва

На здымку: навейшая італьянская землекапачка да капання меліярацыйных равоў.

Прадукцыйнасць — 80 м рова ў гадзіну, магутнасць — 120 конскіх сіл. Землечарпалка адначасова раскідае роўным пластам выкапаную зямлю, шырынёй 25 м. Можна яе ўжываць пры будаванні гаці і равоў.

ЦАФ фото Медза

ПРАВАКАЦЫЯ

28 чэрвеня г. г. Познань стаўся арэнай вялікай правакацыі.

Ужо з некаторага часу сярод рабочых найвялікшага прамысловага прадпрыемства Вялікапольшчы — ЗІСПО панавала нездавальненне недастатковымі заробкамі. Шэраг дрэнна перадуманых і няправільна ажыццяўляных кіраўніцтвам, эканамічных пачынанняў яшчэ больш ускладніла існуючую сітуацыю.

Рабочыя пачалі выступаць са слушнымі прэтэнзіямі, пачалі дамагацца выпраўлення ўхібаў. Гэтым самым, рабочыя праяўлялі гаспадарскі клопат аб паляпшэнні ўмоў жыцця тым болей, што большасць патрабаванняў з'яўлялася рэальнымі,

Калектыў прадпрыемства вырашыў накіраваць у сталіцу дэлегацыю. На мітынгах і сходах у паасобных прадукцыйных аддзелах выбрана каля 30 чалавек. Дэлегацыя паехала. Шмат чаго дабілася. Абяцанні былі верагоднымі і ў бліжэйшыя тэрміны будуць ажыццяўляцца.

У нармальных абставінах гэтага хапіла-б. Але ў ЗІСПО і ў Познані разгарнулі дзейнасць розныя шумавіны грамадства.

Рабочая маніфестацыя была стыхійнай. Але ў маніфестацыі дзейнічала чужая ёй арганізацыя. Яе мэтай і імкненнем з'яўлялася ператварэнне рабочай маніфестацыі ў маніфестацыю правакацыі. У 10 гадзін раніцы паход наогул спакойна, нікім не атакаваны, даходзіць да плошчы перад Гарадскую раду. Частка рабочых пачынае разумець, што дзейнічаюць чужыя элементы. То тут, то там пачуліся антыдзяржаўныя воклічы, заклікі атакаваць грамадскія ўстановы, Ваяводскі Камітэт ПЗПР, МРН, ВРН. Гэтым разам правакацыя не ўдалася.

Што праўда, невялічкія групкі правакатараў уварваліся ў гэтыя гмахі але маса рабочых засталася на пляцы. Пачаліся прамовы рабочых: спакойныя, поўныя глыбокай клапатлівасці. У той час раз'юшаныя, развар'яцелыя — правакатары заклікалі рабочых звяргнуць народную ўладу „няхай заграніца пабачыць".

Прыязджае сакратар Аддзела прапаганды КВ, ПЗПР тав. Красько, пачынае гаварыць. Пляц слухае. Вакол Краські групуюцца правакатары. Перабіваюць прамову і калі-б не ахова рабочых — было-б з ім дрэнна.

У гэтай напружанай абстаноўцы пачулася яшчэ адно махлярства правакатараў: дэлегацыя ЗІСПО арыштавана. Члены дэлегацыі зразумела, былі на пляцы сумесна з усімі. Але ўявіце сабе шматтысячны натоўп без ніякага кіраўніцтва

Атака на Павятовы суд, пракуратуру і турму ў якой сядзяць крымінальныя. **З натоўпу раздаюцца першыя стрэлы.**

Правакатары паказваюць сваё аблічча. Гараць на вуліцы акты суда, з турмаў выбягаюць бандзюгі. У руках маюць вінтоўкі, пісталеты.

Набліжаюцца да Камітэта па справах бяспекі.

Таварышы не страляюць. Будынак Камітэта маўчыць. Прабуюць разагнаць вадою. Не ўдаецца Тады каб спужаць натоўп, выстралілі залпам у паветра Людзі разбягаюцца. Раптам з недалёкіх брам, дахаў дамоў, вокан пасыпаліся кулі. Застракаталі бандыцкія кулямёты.

На дапамогу адважна змагаючымся працаўнікам Камітэта набліжаліся ваенныя падмацаванні. Апоўначы вайсковыя атрады ліквідуюць апошнія бандыцкія шайкі. Познань павалі вяртаецца да нармальнага жыцця.

*

Апісаныя вышэй падзеі недвусэнсава сведчаць аб тым, што гэта з'яўлялася спробай замаху на нашую рабоча - сялянскую народную ўладу.

Рабочыя ўсёй краіны з вялікім абурэннем прынялі вестку аб Познаньскай правакацыі. На шматлікіх прадпрыемствах і ўстановах адбыліся агульныя сходы і мітынгі на якіх працоўныя краіны запэўнілі партыю і ўрад у сваёй гатоўнасці даць належны адпор ворагу.

У пастанове прынятай рабочымі на мітынгу на заводзе імя Навоткі ў Познані між іншым, чытаем:

— „Патрапім адрозніць добрасумленных познаньскіх рабочых ад агентаў ворага, айчыннага ці то заграніччнага паходжання — які наважваецца яшчэ падымаць руку на ўладу нашай народнай дзяржавы і імкнецца знішчыць усё тое, што велізарнымі намаганнямі ўсяго народа на працягу 11 гадоў было пабудавана".

Ды-й сапраўды Ці гэтакі шлях да добрабыту? Не! Напэўна не. Ці арганізатары Познаньскай правакацыі хацелі дабра народа? І тут скажам: не.

Арганізуючы гэтую правакацыю яны мелі на ўвазе нешта іншае. Хацелі ізноў вярнуць у Польшчы атмасферу напружанасці, няўпэўненасці. Спрытна выкарысталі шчырае, слушнае нездавальненне рабочых і накіравалі яго ў варожае самім рабочым, рэчышча. Непатрэбна палілася бязвінная рабочая кроў

У выніку хваляванняў загінула 48 чалавек і каля 300 параненых.

Гэтая правакацыя няхай будзе нам перасцярогай, што вораг не спіць, вораг дзейнічае і то агіднымі метадамі. Усімі спосабамі імкнецца перашкодзіць нам у пабудаванні сацыялістычнай будучыні, у далейшай дэмакратызацыі нашага жыцця.

Будзем яшчэ больш пільнымі! **Я.**

З Савецкай БЕЛАРУСІ

Збіральнік народнай мудрасці

Шосты год займаецца зборам і запісам прыказак і прымавак дырэктар прадпрыемства «Асінторф» Нікіта Якімавіч Астапенка. За гэты час ён запісаў многія тысячы іх.

Тав. Астапенка многа чытае. У яго асабістай бібліятэцы звыш 2 тысяч тамоў палітычнай, мастацкай і тэхнічнай літаратуры. З дапамогай работніка Інстытута гісторыі Акадэміі навук БССР ён зрабіў класіфікацыю запісаў.

Рыхтуецца да друку першы зборнік прыказак і прымавак, запісаных Н. Я. Астапенкам.

25 тысяч юных падарожнікаў

ГРОДНА. На абласную экскурсійна - турысцкую базу прыбыла група юных падарожнікаў Карэліцкага раёна. Вучні пабываюць на тонкасуконным камбінаце, абутковай фабрыцы, камбінаце будаўнічых матэрыялаў, азнаёмяцца з помнікамі XII стагоддзя.

У абласны цэнтр зрабілі экскурсію вучні старшых класаў Маскоўскага раёна. Школьнікі агледзелі музей, друкарню, літаграфію, прысутнічалі на занятках розных гурткоў у абласным Доме піянераў.

У паходы і падарожжы па роднаму краю адправілася многа гродзенскіх школьнікаў. Некалькі дзён знаходзяцца ў шляху вучні 3, 8, і 9 школ горада. Юныя краязнаўцы пройдуць пяшком каля двухсот кіламетраў. Яны азнаёмяцца з расліннасцю і жывёльным светам гродзенскай пушчы, пабываюць на месцах баёў з гітлераўскімі акупантамі, пройдуць па партызанскіх сцежках. У шляху піянеры і камсамольцы будуць збіраць прыказкі, народныя песні, запісваць казкі і легенды.

У паходах, экскурсіях і падарожжах па роднаму краю прыме ўдзел гэтым летам каля 25 тысяч школьнікаў вобласці.

Па 2.411 кілаграмаў малака ад каровы

Восьмы год працую я даяркай. Раней малака ў нашым калгасе атрымлівалі мала. Я, напрыклад, за год надойвала ад каровы ў сярэднім па 800—900 кілаграмаў. А атрымлівалася гэта таму, што не было ў нас сапраўдных клопатаў аб жывёлагадоўчых памяшканнях, аб кармах. Сена, сакавітых кармоў заўсёды не хапала.

Інакш пайшлі ў гаспадарцы справы, калі калгас узначаліў пасланец партыі Міхаіл Нікіфаравіч Галалобаў. У апошнія два гады мы дастаткова нарыхтоўвалі сіласу, бульбы, сена. І надоі пачалі расці. У мінулым гаспадарчым годзе я ад кожнай з сямі замацаваных за мной кароў надаіла каля двух тысяч кілаграмаў малака. А сёлета за восем месяцаў ужо атрымала па 2.411 кілаграмаў малака на карову.

Як я дабілася такіх поспехаў? Перш за ўсё, правільным кармленнем жывёлы. У перыяд зімовага стойлавага ўтрымання кожнай карове задавала ў дзень па 20 — 30 кілаграмаў сіласу, 10 кілаграмаў бульбы, 2—3 кілаграмы камбікармоў і 8—10 кілаграмаў сечкі, змешанай з брагай.

Цяпер жывёла знаходзіцца ў лагерах. Дойны статак пасвіцца асобна. Пастухі Панас Ткачоў і Сяргей Ткачоў арганізавалі загонную пасьбу. Участкі пашы страўліваюцца па чарзе. У спякотныя дні арганізуем начную пасьбу. Штодзённа падкормліваем дойных кароў зялёнай масай з разліку 25—30 кілаграмаў на карову. Для гэтага спачатку выкарыстоўвалі азімае жыта, цяпер — канюшыну. Пазней будзем падкормліваць жывёлу віка-аўсянай сумессю і кукурузай.

Нашы калгаснікі імкнуцца нарыхтаваць на зіму дастатковую колькасць кармоў. Каля фермы буйной рагатай жывёлы ідзе цяпер сіласаванне дзікарослых траў. Іх ужо закладзена каля 200 тон. А ўсяго разам з кукурузай у калгасе будзе сёлета нарыхтавана 1.500 тон добрага сіласу, якога хопіць на ўсю зімоўку. Сіласаваць кармы дапамагаем і мы, даяркі.

Я вельмі люблю сваю работу. Свой вопыт перадаю маладым даяркам. Нядаўна да нас на ферму пасля заканчэння сямігодкі прыйшлі працаваць Вера Янкова, Валя Сазонава. Вера Ткачова. Я расказваю ім, як даглядаць і даіць кароў, растлумачваю, як важна своечасова чысціць жывёлу, мыць вымя, падкормліваць кароў і г. д.

Я дала слова надаіць у гэтым годзе ад кожнай каровы па 3.000 кілаграмаў малака.

Гэтае абавязацельства перавыканаю, бо цяпер найлепшы час для павелічэння надояў. Такі вось мой уклад у датэрміновае выкананне заданняў шостай пяцігодкі.

Марыя ТКАЧОВА.
даярка калгаса імя Будзённага Буда - Кашалёўскага раёна.

Будынак гасцінніцы „Беларусь" у Мінску на вуліцы імя Кірава.

Пасля экзаменаў — на Усход

ГОРКІ. — У Беларускай ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга сельскагаспадарчай Акадэміі пачаліс экзамены. 178 выпускнікоў атрымаюць дыпломы інжынераў - механізатараў, землеўпарадчыкаў і гідрамеліяратараў.

У гэтым годзе Акадэмія выпускае звыш 500 высокакваліфікаваных спецыялістаў сельскай гаспадаркі. Многія з іх выказалі жаданне паехаць на пастаянную работу ў калгасы, соўгасы і МТС Сібіры, Далёкага Усходу і Казахстана.

Сто мільёнаў рублёў на авансаванне ільнаводчых калгасаў

У гэтым годзе калгасы рэспублікі расшырылі пасевы ільну ў параўнанні з мінулым годам на 79 тысяч гектараў. Яны размешчаны па лепшых папярэдніках. Плошчы добра апрацаваны і ўгноены. Многія сельгасарцелі перайшлі на суцэльныя гатунковыя пасевы.

Прайшоўшыя дажджы садзейнічаюць хуткаму развіццю раслін. Усюды пачаўся догляд пасеваў. Калгасы вядуць праполку і хімічную апрацоўку іх. Багатыя віды на ўраджай дазволілі закантрактаваць ільновалакна і семя значна больш леташняга.

Ільнаводчым калгасам выдаюцца грашовыя авансы. У лік кантрактацыі ільнопрадукцыі сельгасарцелі рэспублікі атрымаюць звыш ста мільёнаў рублёў, больш 17 тысяч тон пшаніцы, а таксама алей, макуху і цукар.

(БЕЛТА)

За 3 мільёны 100 тысяч пар абутку ў год

Калектыў Лідскай абутковай фабрыкі паставіў перад сабой задачу давесці да канца шостай пяцігодкі выпуск абутку да трох мільёнаў ста тысяч пар у год.

Інжынерна - тэхнічныя работнікі вядуць вялікую работу па замене ўстарэлага абсталявання навейшымі станкамі і механізмамі, устанаўліваюць на канвеерах і патоках высокапрадукцыйныя агрэгаты, прычым усё новае абсталяванне манціруецца без уводу ў строй далатковых вытворчых плошчаў.

Брыгада мантажнікаў пад кіраўніцтвам Аляксандра Аўчарука прыступіла да мантажу нестандартнага абсталявання: канвеера для аўтаматычнай транспартыроўкі загатовак і сушылкі.

Новае абсталяванне паступае з Падольскага механічнага завода. Многа высокапрадукцыйных станкоў паступае таксама з краін народнай дэмакратыі.

Змагаючыся за далейшы тэхнічны прагрэс, калектыў прадпрыемства настойліва ўкараняе ў вытворчасць перадавыя прыёмы працы наватараў абутковай прамысловасці. План пяці месяцаў паспяхова выкананы. Звыш планавага задання выпушчаны сотні пар абутку.

Н. САСНОЎСКІ

Коратка

На калгасных плантацыях поўднёвых раёнаў Брэсцкай вобласці пачаўся збор суніц. Усюды ўраджай ягад значна вышэй леташняга. У сельгасарцелі імя Горкага Іванаўскага раёна атрыманы першыя дзесяткі пудоў ягад. Сёлета мяркуецца сабраць іх да 8-мі тон з гектара.

●

Члены сельгасарцелі «Кастрычнік» Полацкага раёна ў гэтым годзе ачысцілі ад хмызняку каля 35 гектараў зямлі і пасеялі на ёй лён, палепшылі больш 30 гектараў лугоў.

Вялікую работу па ачыстцы грамадскіх зямель праводзяць таксама калгасы імя Куйбышэва, «Савецкая Беларусь» і іншыя.

●

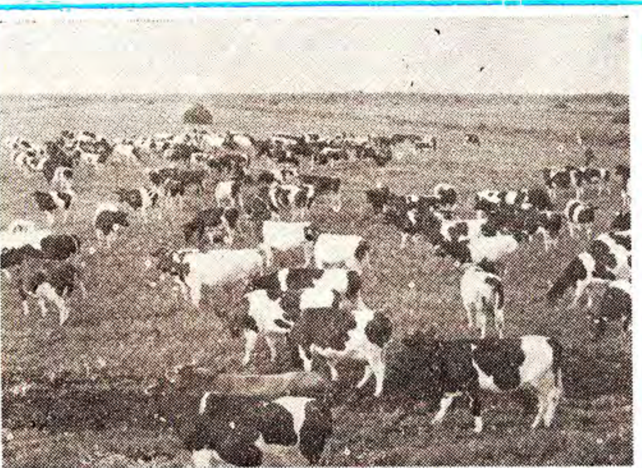
Хлебаробы сельгасарцелі «8 сакавіка» Шчучынскага раёна вядуць узорванне ранніх папараў. На гэтай рабоце тут выкарыстоўваецца тэхніка Ражанкоўскай МТС. Узарана звыш 70 гектараў чыстых папараў.

У бераставіцкіх буракаводаў

У гэтым годзе ў калгасах Бераставіцкага раёна цукровыя буракі вырошчваюцца на плошчы 1 500 гектараў. У большасці калгасаў сяўба гэтай культуры праведзена ў лепшыя агратэхнічныя тэрміны, па добра апрацаванай і ўгноенай глебе. Усюды буракі добра развіваюцца.

Напружана працуюць у гэтыя дні на плантацыях буракаводы калгаса імя Сталіна. Яны абавязаліся з кожнага са 150 гектараў сабраць не менш 300 цэнтнераў карэнняў. Каб выканаць гэтае абавязацельства, усе звенні старанна вядуць догляд пасеваў.

В. ХОНЦЭР.

У 1953 годзе ў калгасах рэспублікі пагалоўе буйнай рагатай жывёлы, свіней і авечак перавышала ўзровень 1940 г. у два разы.

На здымку: Пародзісты статак кароў соўгаса імя 10-годдзя БССР.

У літаратурным музеі Янкі Купалы

РЭПАРТАЖ

«Паэзія Янкі Купалы — гэта цвітучы і цудоўны сад, дзе сабран водыр беларускай зямлі. Яго песні будуць пераходзіць з пакалення ў пакаленне, яны будуць абуджаць у сэрцах людзей лепшыя пачуцці і лепшыя чалавечыя імкненні». Так пісаў аб вялікім песняру народны паэт рэспублікі Якуб Колас.

Беларускі народ любіць Янку Купалу, цэніць яго талент, прыгожасць яго твораў. Вось чаму кожны з вялікім хваляваннем уваходзіць у музей народнага паэта.

Кнігі, рукапісы, аўтабіяграфічныя пісьмы, фотакопіі дакументаў, партрэты і малюнкі жыва расказваюць аб творчым і жыццёвым шляху паэта, аб яго любві да народа, у сувязі з якім ён чэрпаў сваю мудрасць і веды.

З вялікай цікавасцю знаёмяцца наведвальнікі музея з матэрыяламі аб дзіцячых і юнацкіх гадах Янкі Купалы. Цяжкі лёс сына беззямельнага селяніна кідаў будучага паэта ў розныя куткі дарэвалюцыйнай Беларусі. Працуючы па найму, Купала «...пазнаў такое пекла, якога яшчэ не меў...» Цяжкае становішча бацькоў не давала Купалу магчымасці наведваць школу. Адносна гэтага паэт пісаў:

Мне мудрасці кніжнай не даў бог пазнаці,
Мой бацька не мог даць раскошаў такіх —
Навучыўся я слоў беларускіх ад маці
І дум беларускіх без школы і кніг.
Ад самай красы маіх дзён невясёлых
Настаўнікам быў беларускі абшар:
Усходы палеткаў і гоманы ў сёлах
Навуку сваю мне прыносілі ў дар

На асобным стэндзе сабраны кнігі, якімі Янка Купала захапляўся ў дзіцячыя і юнацкія гады. Вялікае месца сярод іх займаюць творы М. Горкага, Т. Шэўчэнкі, Н. Некрасава, М. Лермантава, А. Міцкевіча, Ф. Багушэвіча, М. Канапніцкай.

Пад шклом фотакапія нумара мінскай рускай газеты «Северозападный край» за 15 мая 1905 года. У ім надрукаван верш Янкі Купалы «Мужык». Гэта было першае літаратурнае выступленне маладога паэта.

...1908 год. У Пецярбургу выходзіць першы зборнік твораў Янкі Купалы «Жалейка». Ён сведчыў аб прыходзе ў літаратуру маладога таленавітага паэта. Але не да спадобы прыйшоўся царскім уладам голас Янкі Купалы. Першы зборнік вершаў быў двойчы канфіскаван: першы раз па распараджэнню пецярбургскага камітэта на справах друку, а другі раз па прапанове віленскай адміністрацыі.

Паэт многа пісаў аб цяжкай знясільваючай працы сялян, аб іх бяспраўі і беспрасветным жыцці, клікаў да барацьбы за сацыяльнае і нацыянальнае вызваленне. У музеі экспануецца многа ілюстрацый да твораў Янкі Купалы. На асобным шчыце прадстаўлены малюнкі да паэмы «Адвечная песня» У гэтым творы паэт намаляваў праўдзівыя карціны цяжкага жыцця беларускага сялянства, заклікаў да бязлітаснай расправы з тыранамі-прыгняталынікамі.

«Вось-бы перакласці яе на вялікарускую мову», — пісаў аб гэтай паэме вялікі пралетарскі пісьменнік Максім Горкі.

Многія экспанаты музея расказваюць аб дружбе Максіма Горкага і Янкі Купалы,

У пісьме да ўкраінскага пісьменніка М. Кацюбінскага Максім Горкі пісаў:

«У Беларусі ёсць два паэты: Якуб Колас і Янка Купала — вельмі цікавыя хлопцы! Так проста пішуць, так ласкава, сумна, шчыра, нашым-бы трошкі гэтых якасцей! Вось-бы добра-б было!»

На адным са стэндаў захоўваецца перакладзены Горкім на рускую мову верш Купалы «А хто там ідзе». Ён быў апублікаван у 1911 годзе ў часопісе «Современный мир» у артыкуле Горкага «Аб пісьменніках - самавучках».

Экспануемыя матэрыялы і дакументы пераканаўча гавораць аб тым, што ўсім духам і напрамкам сваёй творчасці Янка Купала ўсталёўваў ідэю служэння народу ў яго барацьбе за свабоду і шчасце. З гэтай найвялікшай ідэі вынікалі і погляды паэта на мастацтва, яго разуменне ролі і прызвання пісьменніка.

Цікавыя і змястоўныя аддзелы музея, якія характарызуюць творчасць Янкі Купалы пасля Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі. Паэт шырока паказвае нараджэнне новага свету, савецкую рэчаіснасць, раскрывае прыроду новага чалавека, народжанага ў рэвалюцыйных бітвах. На стэндах экспануюцца найбольш значныя творы, створаныя Купалам у гады першых пяцігодак — «Над ракой Арэсай», «Тарасава доля», «Барысаў», «Камсамолу», «Наш дэпутат» і многія іншыя. У іх Янка Купала спявае славу Камуністычнай партыі, славу савецкаму народу, які будуе новае жыццё.

Як і ва ўсёй краіне, у рэспубліцы будаваліся буйныя прадпрыемствы. На калгасны шлях станавілася сялянства. І народны паэт пісаў аб новым жыцці. Ён часта ездзіў на новабудоўлі, выступаў перад рабочымі, бываў у калгасах, школах, вышэйшых навучальных установах. Там ён чытаў свае вершы, у якіх услаўляў новае шчаслівае жыццё беларускага народа.

Паэт горача адклікаецца на ўз'яднанне беларускага народа ў адзінай Беларускай савецкай дзяржаве. На стэндах мы бачым рад вершаў, прысвечаных знамянальнай падзеі. Сярод іх «Засвяціла ясна зорка...», «Настаў чарод...» і іншыя.

...1941 год. Фашысцкія полчышчы вераломна ўварваліся ў нашу краіну. Гараць гарады і сёлы Беларусі. І паэт, як салдат вялікай арміі абаронцаў Радзімы, кліча народ да мужнасці, стойкасці, да помсты за стаптаныя нівы, за разбураныя гарады, за забітых жанчын, старых і дзяцей.

У экспазіцыі аддзела «Грамадская і літаратурная дзейнасць Янкі Купалы ў гады Вялікай Айчыннай вайны» многа вершаў і артыкулаў, у якіх набатам гучаць словы паэта, што клічуць народ на барацьбу супраць цёмных сіл фашызма. Купала верыў у сілы савецкага народа, у яго перамогу над ворагам. У самыя цяжкія для нашай Радзімы дні паэт пісаў:

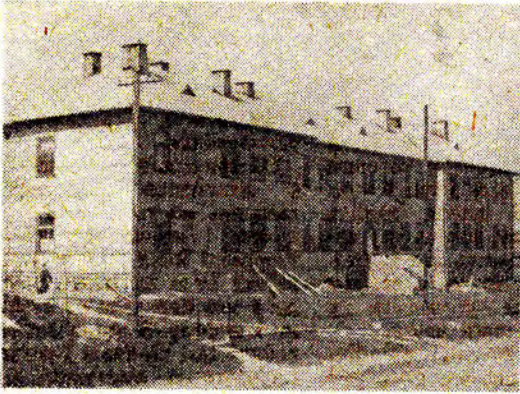
Ачысцім нашы лес і поле
Ад Гітлера, ад яго бандаў,
Зноў будзем шчасце мець і волю
У сваіх адноўленых прысадах.
Загоім раны, адбудуем
Свае сялібы зруйнаваны,
Сваю краіну маладую
Святлом асвецім нечуваным.

Збылося прадказанне вялікага песняра. Савецкі народ пад кіраўніцтвам Камуністычнай партыі залячыў цяжкія раны вайны і ўпэўнена ідзе па шляху да камунізма.

Літаратурны музей Янкі Купалы з'яўляецца сапраўдным помнікам паэту. Экспанаты музея гавораць аб тым, што творчасць паэта заўсёды была арганічна звязана з жыццём народа, з яго кроўнымі інтарэсамі і надзеямі. Творы Янкі Купалы сталі надзейнай зброяй народа ў яго барацьбе за новае жыццё.

(БЕЛТА).

У ДАМБРОВУ ЎРЫВАЕЦЦА НОВАЕ

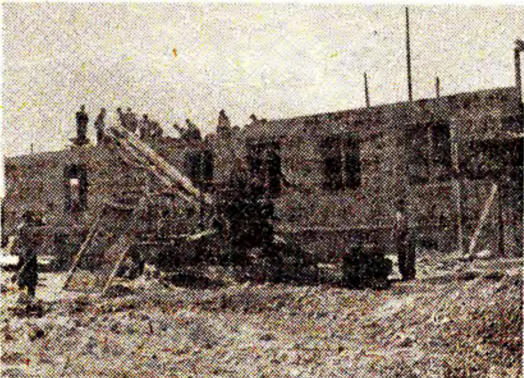

На здымку: новапабудаваная пачатковая 7-класная школа ў Дамброве.

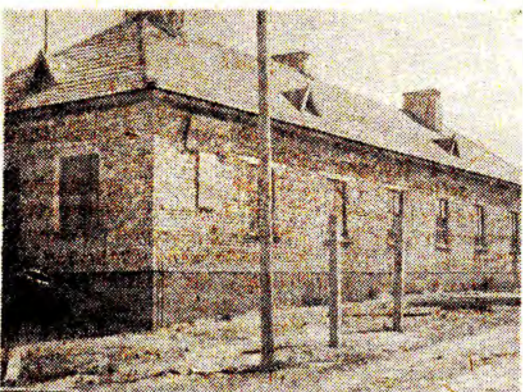
Дамброва — невялічкае мястэчка з'яўляецца сядзібай „наймалодшага" ў Польшчы павета. Адначасова з'яўляецца найменшым горадам і хіба найбольш занядбаным ва ўсёй Польшчы.

Мала тут відаць мураваных будынкаў — адны толькі драўляныя хаты, якія моцна правэдзіла апошняя вайна. Памалу аднак і тут ўрываецца новае жыццё.

1 мая г. г. загарэліся ў Дамброве электрычныя лямпачкі — першы раз людзі пачалі па вечарах даўжэй чытаць кніжкі і газеты. Нядаўна закончана ўжо ашалёўку новай 7 класнай пачатковай школы. Будынак школы з'яўляецца хіба найвялікшым у Дамброве апроч касцёла.

На здымку: новабудаваны 18 сямейны жылёвы будынак у Дамброве — адзін з першых.

На здымку: новапабудаваны камбінат бытавога абслугоўвання ў Дамброве.

Недалёка ад школы, на ўзгорку, здадзена ў карыстанне камбінат бытавога абслугоўвання, які складаецца з паасобных абслугоўвачных аддзелаў як: кавальскі, слесарскі, шклярскі, сталярскі, калясніцкі і т. д. Камбінат карыстаецца вялікай папулярнасцю сярод навакольных сялян.

Побач школы і камбіната, як на дрожджах, расце новы жылёвы будынак разлічаны на 18 сем'яў. Будзе ён мець нечуваны да гэтага часу ў Дамброве, навейшы гігіена-санітарны абсталюнак як: лазні, вадаправод і т.д. Яшчэ ў гэтым годзе, восенню ўжо будзе здадзен у эксплуатацыю.

На здымку: будаўнічая брыгада майстра Тадэуша Казюты штодзённа выконвае 200 прац. нормы пры будаўніцтве жыллёвага будынка.

Брыгада энергічнага майстра Тадэуша Казюты, штодзённа выпрацоўвае 200 прац нормы і запэўнівае, што гэты будынак у поўным парадку будзе здадзен у карыстанне датэрмінова. У сучасны момант праводзяцца ўжо выкапы пад фундаменты адміністрацыйнага будынка, які змесціць Прэзідыум ПРН і іншыя ўстановы.

А, што прадугледжваецца яшчэ пабудаваць у бліжэйшы час?

Як паведамілі мяне ў Дамброве, што апроч адміністрацыйнага будынка Павятовай Рады, будзе пабудаваны медыцынскі пункт аб навейшым абсталяванні, ветэрынарны пункт і яшчэ адзін жыллёвы будынак. Гэтыя ўсе аб'екты прадугледжваецца здаць у эксплуатацыю яшчэ ў гэтым годзе.

У 1957 годзе плануецца рад далейшых аб'ектаў, між іншымі — пабудову вялікага ўнівермага і некалькі жыллёвых будынкаў.

I ў Дамброву ўрываецца новае жыццё.

Тэкст і здымкі
А. Омільяновіч.

ТАПАЛЯНСКІЯ АБЛОГІ...

— Вы кажаце, што Прэзідыум ГРН служыць для народа, для насельніцтва, якое іх выбірае. Пераконваеце таксама, што працаўнікі рад нарадовых сумленна выконваюць пастановы партыі і ўрада, што яны найлепш ведаюць каму аказаць дапамогу, каму прызнаць ільготу ў падатку, у абавязковых пастаўках мяса, збожжа і малака, каму гэтай ільготы не прызнаць.

Я не ведаю як гэта ёсць у другіх Прэзідыумах Грамадскіх рад. Магчыма, што члены Прэзідыума ГРН выконваюць свае абавязкі так, як вучыць партыя. Аднак у нас, у Тапалянах працаўнікі Прэзідыума ГРН несумленна працуюць, не імкнуцца, каб усе жыхары нашай грамады па сіле сваіх магчымасці, выконвалі свае абавязкі. Многа ёсць несправядлівасці, камбінатарства з боку сялян, а Прэзідыум ведае аб тым, але заплюшчвае вочы, ды зусім не імкнецца да таго, каб гэту несправядлівасць ліквідаваць.

Мой субяседнік глыбока ўздыхнуў, выняў папяросу і закурыў. Пасля бліжэй да мяне падышоў і сказаў: я хачу паставіць перад вамі таварыш адну ўмову. Калі вы не выявіце майго прозвішча, тады я вам раскажу пра некаторыя парадкі ў нашай Грамадскай радзе. Я згадзіўся не выявіць.

— У нашай ды суседніх вёсках — гаворыць ён — большая колькасць сялян сумленна выконвае свае абавязкі. Але іх моцна гневае факт, што некаторыя гаспадары ашукваюць дзяржаву і з ироніяй насмейваюцца з тых, якія сумленна выконваюць абавязкі перад урадам.

Вось напрыклад Язік Алексюк з нашай вёскі мае каля 8 гектараў зямлі, кажа што, быццам у яго толькі 4 гектары, а аплачвае толькі за 1,76 гектара.

А мог-бы ён аплачваць сумленна. Жывецца яму нядрэнна. Алексюк трымае 3 канёў, купіў 3 „баляновыя" вазы, ездзіць на заробкі і смяецца, што ўдаецца яму так доўга ашукваць народную ўладу. Аб яго нядобрасумленнасці ведаюць у Прэзідыуме ГРН. Аднак каб ліквідаваць гэту несправядлівасць, з боку членаў Прэзідыума нічога не робіцца.

— Найбольшы скандал у нас з аблогамі. Аблогі гэтыя — як дойная карова. Кожны ахвотна бярэ іх. Тры гады абрабляе, нічога не плаціць за іх, а пасля пакідае. Гэту-ж самую зямлю другі несумленны селянін бярэ быццам аблогі, робіць наступныя тры гады і зноў пакідае... Аб гэтым таксама ведаюць ў нашай радзе.

Мой субяседнік моцна зацягнуўся дымам папяросы і далей гаварыў са злосцю.

— Падумайце толькі, 180 гектараў аблогаў у нашай грамадзе, але гэта толькі ў паперах яны, у рэчаіснасці і трэцяй часткі няма. Найбольш „папяровых" аблогаў у вёсцы Патока, бо 110 гектараў. Сялянам з гэтай вёскі найлепш ашукваць дзяржаву, таму, што ў гэтай вёсцы жыве сакратар Прэзідыума ГРН тав. Семянчук.

Ён добра ведае пра ўсе зямельныя камбінацыі, ведае пасля каго засталася зямля і хто гэту зямлю абрабляе і за яе не плаціць. Вось напрыклад па Антону Крупіцкім у Патоцы засталося 5 гектараў зямлі. Гэтая зямля пішацца, што ляжыць аблогам, а яна ўся засеяна. Падобна ўяўляецца з зямлёю па Міхасю Клімюку і Аляксею Булоўскім. Кожнаму вядома, што сакратар Прэзідыума тов. Семянчук абыходзіць пастановы партыі і ўрада, бо не цікавіцца зямельнымі камбінацыямі сялян. А гэтыя справы сялян найбольш хвалююць. Сакратар Прэзідыума ГРН дае дрэнны прыклад сялянам у нашай грамадзе. У яго таксама зямля запісана на маці, якая да гэтых пор мае завінавачанасць у падатку больш 1.500 зл. Яшчэ горшы прыклад дае старшыня Прэзідыума ГРН, Міхась Верамюк. Яго зямля распісана на два прозвішчы з той мэтай, каб за яе не аплочваць дзяржаве ўсю належнасць.

Пажылы чалавек вельмі многа прыводзіў прыкладаў, якія сведчаць аб безадказнасці за сваю працу, таварышаў з Прэзідыума ў Тапалянах.

Прэзідыум у Тапалянах на ўсё гэта ўзіраецца праз пальцы. Прыкра робіцца сумленным сялянам, калі яны бачаць, што іх сусед, які лепей жыве, — не плаціць дзяржаве належнасці, а збожжа і мяса вязе на рынак.

У мінулым годзе Надзя Хвесюк, якая жыве з дарослым сынам, атрымала ільготу ў абавязковых пастаўках мяса. Праз некалькі тыдняў яе сыны, якія жывуць у Беластоку, прыехалі ў госці, добра папілі, а потым тлустай, двухгадовай цялушцы падрэзалі жылы на задніх нагах, пасля прывезлі доктара, каб сцвердзіў гэты „няшчасны выпадак". Доктар дазволіў цялушку зарэзаць.

Як бачыце, гэта жанчына магла-б выканаць свае абавязкі. Суседзі яе выконваюць. Надзя Хвесюк і ў гэтым годзе атрымала ільготу на абавязковыя пастаўкі збожжа.

— У нас так ёсць. Хто цягне, на таго і кладуць, а хто навучыўся камбінаваць то ўсе гады ашуквае ўрад і псуе кроў сялянам.

Празідыум ГРН псуе найбольш нерваў у нашай вёсцы сям'і Уладыслава Бухаловіча. Ужо некалькі год яму за тую самую зямлю падатак ідзе і на яго, і на жонку. Яны многа разоў звярталіся ў Прэзідыум ГРН але гэта нічога не дапамагло.

Пажылы чалавек раптам засмяяўся і відаць было па яго твары, што хоча ён сказаць штосьці асаблівага, а мо' нават і сакрэтнага.

— Ёсць з гэтымі Бухаловічамі адна вельмі цікавая справа, але мусіць пра яе не трэба гаварыць, тым больш, што гэту справу ўжо яны ўладзілі.

— Хто гэта яны, што было з Бухаловічамі? Гаварыце адважна, — сказаў я. Чалавек гэты яшчэ раз папрасіў мяне, каб не выявіць яго прозвішча і пачаў расказваць.

— Ведаеце, Бухаловічам хацелі зрабіць ласку, хацелі скрэсліць з папераў жонку, на якую ідзе падатак: мяса, збожжа, і малако за зямлю, якой яны не абрабляюць.

Вечарам, аднойчы паклікалі ў Прэзідыум ГРН жонку Бухаловіча, каб канчаткова ўладзіць справу. У Прэзідыуме пазавешвалі газетамі вокны і пілі водку. Калі напіліся, для працаўніка з павету захацелася пагуляць з кабетай. Дык вось з гэтай мэтай і паклікалі жонку Бухаловіча. Калі яны пацвярэзелі, — зразумелі, што з гэтай справы могуць быць непрыемнасці. Назаўтра, раніцай пайшлі прасіць у яе прабачэння — каб нікому пра гэта не гаварыла. За гэта яны аўтарытэтна заявілі, што больш не будуць ісці абавязацельствы на жонку і мужа за адну і тую зямлю.

Гэтыя ўсе справы, аб якіх расказваў мне сумленны тапалянін, хвалююць усіх жыхараў грамады, асабліва жыхараў вёскі Тапаляны. Сяляне Тапалян хацелі-б пагаварыць з таварышамі з Прэзідыума на хвалюючыя іх тэмы, на вясковым сходзе. Але працаўнікі Прэзідыума, якія выбраныя насельніцтвам, не хочуць такіх сходаў і таму ў Тапалянах ужо каля двух год не было сходу.

Трэба, каб справамі Тапалян зацікавіліся таварышы як з Прэзідыума ПРН так, і таварышы з КП у Беластоку. Пажаданым было-б, каб павятовыя ўлады навучылі працаўнікоў Прэзідыума ГРН у Тапалянах сумленнай працы, каб гэтыя працаўнікі стаялі на ўзроўні сваіх абавязкаў. Пажаданым было-б таксама, каб ачысціць Прэзідыум ГРН ад нядобрасумленных работнікаў.

МІХАСЬ ХМЯЛЕЎСКІ

Грамадскім працоўным абавязацельствам

На адным з пасяджанняў ГРН у Кліхах — Бельскага павета дэпутаты выступілі з прапановай, каб грамадскім працоўным абавязацельствам пасыпаць гравіям 1 кілометр дарогі на шляху Боцькі — Сольнікі. Сяляне гэтую прапанову ахвотна прынялі і прыступілі да работы.

Частка гэтай дарогі ўжо пасыпаная гравіям. У цэласці работа закончыцца ў канцы ліпеня г. г.

Дагэтуль найлепш працавалі сяляне з вёскі Сольнікі.

Нядбайнасць дорага каштуе

У першых днях чэрвеня ў Беласточчыне адзначана каля 50 пажараў. 9 чэрвеня г. г. былі пажары ў 15 мясцовасцях. Страты прычыненыя пажарамі складаюць лік звыш 3 мільёнаў злоты.

У большасці выпадкаў прычынай пажараў з'яўляецца нядбайнае абыходжанне з агнём, гульні дзяцей з запалкамі і не захоўванне пажарнага парадку.

Грамадзяне!

Не давайце дзецям запалак, упарадкоўвайце каміны і кухонныя пліты. У сухое летняе надвор'е кожная іскрынка можа выклікаць пажар. Не курыце ў месцах дзе знаходзіцца салома і іншыя лёгкія на загаранне матэрыялы.

Памятайце! У большасці выпадкаў пажары ўзнікаюць з нядбайнасці і лёгкадумных паводзін на дварах.

Сцеражыце сваю маёмасць.

Я.

Коратка

Да 19 чэрвеня г. г. з Беластоцкага інкубатара атрымана звыш 45 тысяч куранят, якія прададзена сялянам Беласточчыны.

Да 20 ліпеня г. г. з гэтага інкубатара атрымаецца яшчэ каля 40 тысяч куранят — кармазынаў.

*

Нядаўна у Пасынках — Бельскага павета — знаходзілася зубная амбулаперасоўка. Праз два месяцы ў гэтай амбулаторыі лячыла зубы 450 сялян з грамады Пасынкі.

Аб гэтым трэба падумаць

(гутарка з вучнямі)

Мы нават і не агледзеліся, як ужо закончыўся школьны год. Адны вучні перайшлі ў наступны клас, другія, скончыўшы сямігодку — пакінулі ўжо школу. І з гэтымі вось вучнямі я хацеў-бы сёння пагаварыць.

Мінулі беззваротна тыя часы, калі на сямігодцы спынялася ўся навука; не будзем ужо пра іх нават успамінаць. У нашых умовах здольнаму, працавітаму і ахвотнаму вучню адкрыта дарога ва ўсе школы, у вышэйшыя навучальныя ўстановы. Але якую школу выбраць? Гэта-ж раўняецца выбару прафесіі. Менавіта, над гэтым першым і найважнейшым крокам у жыцці вельмі моцна трэба падумаць.

Усе прафесіі, таксама як і навучальныя прадметы ў школе, з'яўляюцца важнымі. Аднак некаторыя з Вас лепш любяць гісторыю, беларускую мову, чым напрыклад, геаграфію, іншым зноў матэматыка найбольш падабаецца. Таксама ёсць і з прафесіямі.

Як ведаем, вельмі цяжка выконваць такую працу, якая не падабаецца. Працуем тады „з мусу", без радаснай, творчай думкі, бо як кажуць, „трэба жыць".

Цяжкае і беднае маё жыццё складалася так, што вучобу быў вымушаны здабываць сам, працуючы там, дзе толькі знайшлася якая-небудзь праца. Працаваў лесарубам, змяняў рэйкі на чыгунцы, біў каменне на шасе, грузіў вагоны пяском і каменнем, працаваў у пякарні, млыне, фанернай фабрыцы, потым шафёрам, радыстам - лётчыкам, у час акупацыі рамантаваў усялякія машыны і шыў шапкі.

Праўда, што многа?

Аднак трэба Вам прызнаць, што найбольш цікавага, захапляючага і... клапатлівага было ў маёй працы, калі я быў... настаўнікам. І да гэтай прафесіі я хацеў-бы Вас намовіць.

Уявіце сабе, што глядзіць на Вас каля пяцідзесяці пар вачэй, маладых, свавольных, задумлівых, і цікавых, якія часта хацелі-б на адных жартах правесці ўрок. З такой разгульнай грамады трэба зрабіць найбольш дысцыпліна ваны калектыў, трэба іх так зацікавіць вучобай, каб калісь былі інжынерамі, дактарамі, навуковымі работнікамі, прафесарамі. Усе яны, пакуль што, яшчэ не ведаюць, як трымаць аловак. Будучы прафесар пачынае на ўроку есці булку, а інжынер... калупае ў носе. Праз некалькі месяцаў яны ўжо чытаюць, пішуць, лічаць, малююць.

Яны адкрываюць перад Вамі свае найбольшыя дзіцячыя таямніцы.

Яны Вам вераць і Вы з'яўляецеся найбольшым аўтарытэтам на ўсё іх жыццё.

Ад Вас залежыць, якім будзе гэты чалавек. Яны засвойваюць усялякія Вашыя звычкі, любяць тыя прадметы і тэмы, якія і... Вы любіце.

Пачаткова я быў некваліфікаваным настаўнікам, я ўсё меў перад вачыма свайго першага настаўніка і рабіў так, як ён. Потым часта ў жыцці сустракаецца з Вамі якісьці паважаны чалавек, прыязна вітаецца з Вамі, пытаецца пра Вашае здароў'е, а Вы яго не ведаеце.

Аказваецца, што гэты прыгожы студэнт, ці паважаны доктар — гэта той Міхась з першага класа, якому Вы з трудам даказвалі на запалках, што два і два — гэта чатыры.

Цяпер, калі ваенная кантузія пазбавіла мяне магчымасці быць настаўнікам, усё роўна я пераажываю канец кожнага школьнага года. Цікавіць мяне лёс і жыццё кожнага майго вучня. Я не меў выпадку, каб без сардэчнай усмешкі, або прывітання, мінуў мяне мой былы вучань ці вучаніца.

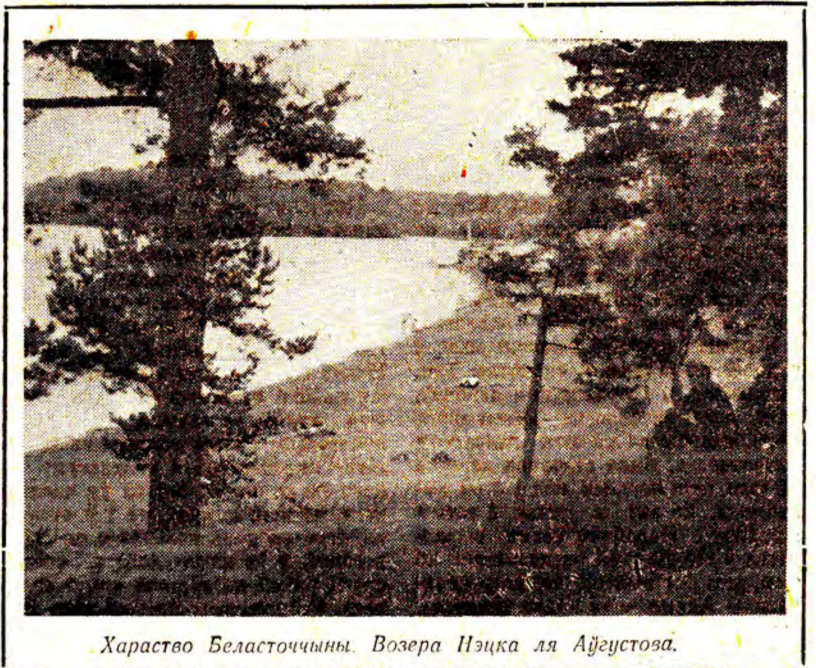
Ці-ж не прыгожая гэта, хоць трудная, праца?

Ад шчырага сэрца тады радзіў-бы Вам быць настаўнікамі.

І. ВЕРАС

У ліпені месяцы на экранах польскіх кінофільмаў „Матрос Чыжык", каляровы кінофільм вытворчасці СССР. Рэжысёр В. Браўна. На здымку: Ведамы ўсюды артыст М. Кузнецоў у галоўнай ролі. ЦАФ — СВФ

Хараство Беласточчыны. Возера Нэцка ля Аўгустова.

МІКОЛА СІСКЕВІЧ

СЛЯДЫ

На пясчаным беразе ракі
Ранкам веснім, ціхім, маладым
З шумам апусціліся шпакі
І свае пакінулі сляды.

Неўзабаве дождж буйны пайшоў,
За каўнер струменем мне пацёк.
І на месце зробленых слядоў
Забурліў маленькі ручаёк.

...Я, сябры, ужо даўно сакрэт
У грудзях юнацкіх затаіў:
Хочацца такі пакінуць след,
Каб яго ніякі дождж не змыў.

ВІКТАР ШЫМУК

Цябе я не ведаў...

Чаго не было, таго не было,
Табе не дарыў я ні бэзу, ні ружаў.
Прыехаў калісьці я ў ваша сяло,
Як падала лісце ў цёмныя лужы.

Цябе я не ведаў, цябе я не знаў —
Закінула ў край гэты камандзіроўка.
А зараз — ідзе ўжо другая вясна,
Як ты стала лепшай маёю сяброўкай.

Мы разам з табою ідзем у жыццё,
Мы дзелім і радасць, мы дзелім і гора.
...Жывуць самым светлым, святым пачуццём
Не ўсе, што пры стрэчах букецікі дораць.

Драгічын — даўняя сталіца Русі

З усіх гарадоў і сёлаў Беласточчыны, Драгічын мае самую цікавую і багатую гістарычную мінуўшчыну. Аднак мала хто ведае цяпер, што гэтае малое, заняпалае мястэчка размешчанае ў прыгожай ваколіцы над Бугам на працягу амаль 150 гадоў з'яўлялася сталіцай падляскага ваяводства. У палавіне XIII стагоддзя, Драгічын быў сведкам каранацыі кіеўскага і галіцкага князя Данілы Рамановіча на караля ўсяе Русі. У той час Драгічын ужо быў сталіцай гэтай вялікай дзяржавы, граніцы якой ахопнівалі землі ад Кіева аж па Карпаты і ад Днястра аж па Прыпяць і Райгруд.

Успомнім тыя даўнія дні славы і росквіту Драгічына.

Палавіна XIII стагоддзя. Русь і Польшча былі зусім вынішчаны пасля апошняга татарскага нашэсця. На месцах былых сёлаў і гарадоў дымелі толькі папялішчы. Татары пад камандаваннем Байдара падыйшлі аж пад Легніцу, а частка іх пад камандаваннем Андру-хана дайшла на Падлясе знішчыўшы па дарозе Драгічын, Бельск, Бранск, Сураж, Візну затым спустошыўшы значныя абшары поўднёвых мазурскіх земляў, пайшлі каля Быдгашчы, Віслы, і ў раёне Вроцлава аб'едналіся з галоўнымі сіламі татарскіх войскаў.

З раздробленасці і бязладдзя карыстаюць яцьвягскія і літоўскія кунігасы. Ужо на наступны год пасля татарскага нашэсця, у 1241 г. Эрдзівіл, пляменнік літоўскага князя Мендога, заняў усю сучасную тэрыторыю Падлясся, а натоўпы яцьвягаў пайшлі далёка на поўдзень Польшчы і ў Русь.

Русь — раздробленая на рад малых княстваў, якія знаходзіліся ў залежнасці ад татарскага хана — не мае сілы супраціўляцца яцьвягскім нападам.

Хаця ў 1248 годзе ўладзімірскі князь Васіль Расціславец у ваколіцах Драгічына дагнаў і разбіў значныя яцьвягскія сілы, але не меў толькі войска, каб мог ісці далей на поўнач, у неспазнаныя яцьвягскія пушчы. Напады яцьвягаў працягваліся далей, што прымусіла рускіх князёў да барацьбы з захопнікамі. Гэтая пастанова была зроблена на нарадзе рускіх князёў, якая адбылася ў Драгічыне. Тут і пачалася канцэнтрацыя сіл, і падрыхтоўка да вайны. Слаўны Даніла Рамановіч — князь кіеўскі, прыняў камандаванне над аб'еднанымі атрадамі.

У 1251 годзе рушыў з Драгічына за Нарву, Супрасль, у дрымучыя яцьвягскія пушчы. Хаця Даніла з братам Мсціславам — князем луцкім і пінскім, ля Ясёлды быў разбіты аб'еднанымі войскамі Літвы, Жмудзі, і Яцьвягіі, аднак яго паходы прымусілі яцьвягаў на доўгія гады спыніць напады.

У пазнейшыя гады атрады Данілы Рамановіча зайшлі далёка за Райгруд і вярнуліся адтуль пераможцамі, пераходзячы ў ваколіцы Візны раку Нарва. Перамогі над Яцьвягіяй умацавалі ўплыў і значэнне Данілы не толькі на Русі але і далёка па-за яе межамі.

Увайшоўшы ў саюз з Мендогам, — князем Літвы, Даніла марыць цяпер аб аб'яднанні ўсёй Русі пад сваёй уладай і вызваленні яе з-пад татарскага ўладарніцтва. Ведае аднак, што сам нават у саюзе з Літвай, не пераможа татарскага хана і таму шукае саюза на Захадзе, у рымскага папы. Яго імкненні пачынаюць здзяйсняцца. Рымскі папа наўзамен за абяцанне перайсці ў каталіцызм, згадзіўся не толькі прызнаць Данілу каралём усяе Русі, але аказаць таксама дапамогу ў барацьбе з татарамі.

Каранацыя Данілы на караля Русі адбылася ў гадах 1251—1255. На каранацыйную ўрачыстасць з'ехаліся не толькі ўсе рускія князі, але таксама шматлікія прадстаўнікі замежных дзяржаў. Карону і іншыя каралеўскія рэгаліі, прывёз Данілу з Рыма, легат папы, масенскі абат Апісо, якога ў час урачыстасцей суправаджалі епіскап Прандота — найвялікшы працаўнік праекта каранацыі Данілы, а таксама рад іншых польскіх епіскапаў. Каранацыйныя ўрачыстасці, якія цалкам збянтэжылі татарскага хана, працягваліся шмат дзён. Адбываліся баляванні, балі, паляванні і рыцарскія гонкі. Гэтыя дні без сумнення з'яўляліся днямі найвялікшай славы новаадбудаванага пасля татарскага нашэсця, Драгічына.

Новакаранаваны кароль Русі выклікаў захапленне не толькі ў рускіх, але і ў замежных гасцей незвычайнай пышнасцю і гасціннасцю.

Развіццё Драгічына і іншых навакольных гарадоў, якія знаходзіліся пад уладай новакаранаванага караля, прадказвалася як найлепш. Аднак не працягвалася гэта доўга. Сілы Данілы Рамановіча і яго саюзнікаў аказаліся за малыя каб супрацьставіцца магутнаму татарскаму хану.

Разбіты татарамі, страціўшы надзею атрымаць дапамогу ад рымскага папы Інацэнтага IV, які быў больш зацікаўлены барацьбой івельфаў з гібелінамі чым далёкім каралём Русі, які прыняў каталіцкую веру, Даніла пакінуў сваю краіну і ўцёк заграніцу. Пераможныя атрады татараў зноў нішчылі ды палілі ўсю Русь, а ў 1260 годзе быў знішчан і Драгічын.

Пераможаныя татарамі брат і сыны Данілы, па загаду хана вымушаны былі разбураць і паліць свае крэпасці (м. інш. і Львоў). Ні адкуль неатрымаўшы ніякай дапамогі, Даніла Рамановіч быў прымушаны прызнаць татарскае панаванне і вярнуўшыся на Русь неўзабаве памёр.

Перад смерцю, у сваім завяшчанні Даніла Рамановіч перадаў Драгічын ва ўладанне свайго сына, Льва.

Так закончыўся кароткі перыяд панавання адзінага ў гісторыі, караля Русі Данілы Рамановіча.

ЯКУБ АНТАНЮК.

ГУТАРКІ НА ПРЫРОДАЗНАЎЧА-НАВУКОВЫЯ ТЭМЫ

ЯК УЗНІК ЧАЛАВЕК

Адкуль паявіліся на Зямлі першыя людзі? Аб гэтым задумваліся яшчэ нашы далёкія продкі. Але, не ведаючы законаў прыроды, яны не маглі знайсці правільны адказ. Людзі верылі ў тое, што ў свеце існуюць багі, якія кіруюць жыццём прыроды, што яны стварылі і чалавека.

У розных народаў існавалі розныя паданні аб стварэнні чалавека. Так, напрыклад, у старажытных народаў, якія жылі на берагах Міжземнага мора, дзе была развіта ганчарная вытворчасць, была створана легенда аб тым, што першыя людзі былі вылеплены багамі з гліны і затым ажыўлены Падобная казка выкладзена ў біблії: у ёй расказваецца аб тым, што бог вылепіў першага чалавека — Адама — «з праха зямнога», а потым «удзьмуў у яго душу жывую».

Навука ўжо даўно адвергла гэтыя выдумкі.

У мінулым стагоддзі вялікі англійскі вучоны Чарльз Дарвін шматлікімі фактамі даказаў, што ўвесь велізарны featраснастайны свет жывёл і раслін, які мы бачым навокал, развіўся паступова на працягу многіх мільёнаў год з простых істот.

Быў час, калі на Зямлі не існавала ніякага жыцця. Потым, у выніку натуральнага развіцця прыроды, узніклі першыя прасцейшыя жывыя істоты — аднаклетачныя арганізмы. З іх паступова праз мільёны год развіліся шматклетачныя жывёлы і раслінны і ўзніклі жывыя істоты больш складанай будовы — рыбы, земнаводныя жывёлы, птушкі. Пазней за іншых на Зямлі паявіліся млекакормячыя жывёлы, а сярод іх выдзеліліся малпы.

Падобна іншым істотам, чалавек таксама прайшоў вельмі доўгі шлях развіцця. Дарвін прыйшоў да вываду, што далёкімі продкамі чалавека былі чалавекападобныя малпы, якія жылі ў трапічных лясах Еўропы і Азіі некалькі мільёнаў год назад. Цяпер гэтыя малпы вымерлі. Ад іх-жа пайшлі сучасныя чалавекападобныя малпы — гарыла, шымпанзе, арангутанг. Гэтыя малпы маюць вялікае падабенства з чалавекам: іх цела па размерах блізка да чалавечага, на канечнасцях, як і ў чалавека, ёсць па пяць пальцаў з плоскімі ногцямі, у іх няма хваста, састаў крыві блізкі да састава крыві чалавека. Усё гэта гаворыць аб тым, што чалавек і сучасныя чалавекападобныя малпы маюць агульных продкаў.

Якім-жа чынам старажытная чалавекападобная малпа ператварылася ў чалавека? Пераканаўчы адказ на гэтае пытанне быў дадзен Энгельсам у яго кнізе «Роля працы ў працэсе ператварэння малпы ў чалавека». Ён паказаў, што галоўнай, рашаючай прычынай гэтага ператварэння з'явілася праца.

Некалькі мільёнаў год назад пад уплывам змяніўшагася клімату трапічныя лясы, у якіх жылі нашы продкі, сталі радзець, паявіліся вялікія прасторы, пазбаўленыя дрэў.

Гэта, як відаць, прымусіла чалавекападобных малп спусціцца на зямлю. Не ўсе малпы здолелі прыстасавацца да новых умоў жыцця, але тыя з іх, якія вызначыліся найбольшай прыстасаванасцю і кемлівасцю, паступова асвоілі зямлю і прывучыліся хадзіць на двух нагах, не абапіраючыся рукамі аб зямлю. Гэтым, указвае Энгельс, быў зроблен рашаючы крок на шляху ператварэння малпы ў чалавека. Цяпер з дапамогай верхніх канечнасцей малпы маглі схапіць палку, камень і выкарыстаць іх як прыладу абароны або як сродак для здабывання ежы. Спачатку такое ўжыванне каменя і палкі было выпадковым, але з часам нашы далёкія продкі сталі карыстацца гэтымі сродкамі ўжо свядома. Затым яны пачынаюць выпрацоўваць першыя штучныя прылады — завастраць камені, надаючы ім патрэбную форму. Так у статку чалавекападобных малп зарадзілася новая з'ява, невядомая свету жывёл, — праца.

Праца, піша Энгельс, гэта «...першая асноўная ўмова ўсяго чалавечага жыцця, і прытым у такой ступені, што мы ў вядомым сэнсе павінны сказаць: праца стварыла самога чалавека».

Пад уздзеяннем працы верхняя канечнасць малпы ператварылася ў руку чалавека, здольную выконваць разнастайныя працоўныя аперацыі. Ніжнія канечнасці сталі толькі органам апоры, гэта значыць нагамі чалавека. Праца не толькі змяніла аблічча нашага продка. Яна прывяла і да ўзнікнення членараздзельнай мовы. Займаючыся сумеснай працай, паляваннем, першабытныя людзі папярэджвалі гукамі аб небяспецы, падбадзёрвалі адзін другога. Да гукаў далучаліся рухі галавы, плячэй, рук. Развіццё сумеснай працоўнай дзейнасці людзей вяло да далейшага ўдасканальвання мовы: павялічвалася колькасць гукаў, і мова набывала ўсё больш членараздзельны характар.

Праца садзейнічала і ўзнікненню чалавечай свядомасці.

Апісаная карціна паходжання чалавека пацьвярджаецца шматлікімі знаходкамі ў пластах зямлі. У 1891 годзе галандскі вучоны Дзюбуа, вывучаючы старажытныя пласты зямной кары на востраве Ява, выявіў на глыбіні 15 метраў чарапную крышку, сцегнавую косць і зуб нейкай невядомай істоты. Пасля вывучэння знаходкі вучоныя прыйшлі да вываду, што перад імі астанкі малпачалавека, які жыў прыкладна 700 — 900 тысяч год назад.

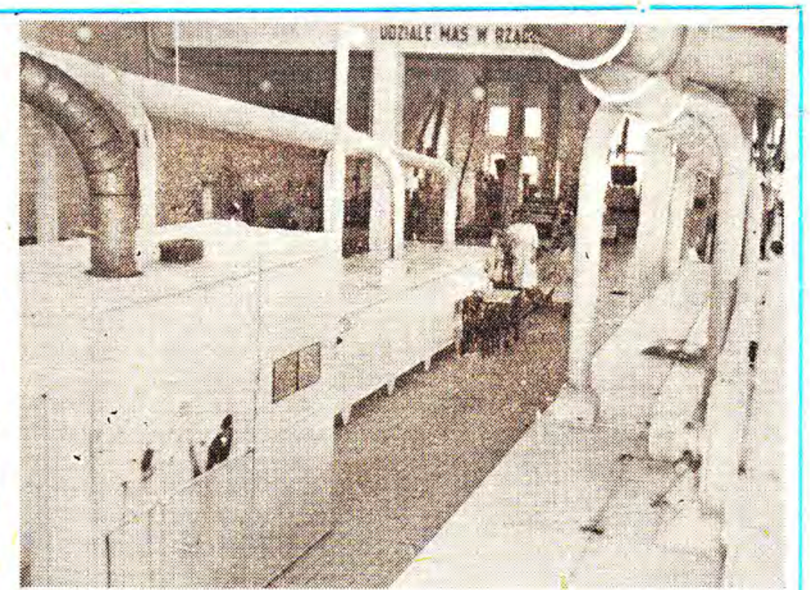
Затым у Поўночным Кітаі і ў іншых краінах вучонымі былі знойдзены астанкі іншых падобных істот, ужо ведаўшых агонь. Разам з касцямі вучоныя выявілі попел ад кастроў, абвугленыя косці жывёл, а таксама грубыя, але апрацаваныя рукой чалавека каменныя прылады

Прыкладна 200 — 300 тысяч год назад на Зямлі жылі ўжо старажытныя людзі — патомкі малпалюдзей.

Астанкі іх былі знойдзены ў многіх краінах — у Совецкім Саюзе, у Германі, у Палесціне і ў іншых месцах. Іх знешні выгляд моцна адрозніваўся ад выгляду сучасных людзей. Яны былі невялікага росту, з кароткай шыяй, ногі ў іх пастаянна былі сагнуты ў каленях, корпус нахілен уперад. Гэтыя людзі мелі нізкі і вельмі пакаты лоб з навіслымі надброўямі, падбародачны выступ у іх адсутнічаў. Яны яшчэ не ведалі ні лука, ні стрэл, але ўмелі рабіць з каменя наканечнікі для коп'яў, нажы, грубыя скрабкі для разбірання туш.

Толькі каля 80—100 тысяч год назад на Зямлі паявіліся людзі, якія ўжо амаль не адрозніваюцца ад сучасных. Аб гэтым пераканаўча гавораць знойдзеныя ў розных месцах шкілеты людзей таго часу. Чалавек ужо ўмеў вырабляць даволі складаныя прылады з косці і каменя, з поспехам паляваў на мамантаў і іншых вялікіх жывёл. Гэта былі выкапнёвыя людзі сучаснага тыпу.

Так знаходкі ў пластах Зямлі паказваюць нам бясспрэчную карціну паходжання і развіцця чалавека.

Сучасныя абсталяванні з ГДР для польскай спажывецкай прамысловасці. Завод кандытарскай прамысловасці „Гапляна" у Познані прадукуе шакалады, шакаладную галантэрыю, цукеркі і кандытарскае піражнае. Рэгулярнае выкананне плана дасягнута дзякуючы ўвядзенню ў прадукцыю сучасных машын і абсталяванняў дастаўленых нам з ГДР.

На здымку: Фрагмент сучаснай пякарні.

Фабрыка грузавікоў ім. Балеслава Берута ў Любліне.
На здымку: фрагмент мантажнай тасьмы самаходаў „Люблін".
ЦАФ — фота Пянькоўскі.

Ці ведаеце, што...

...Кукурузу ўжо садзілі 3 тысячы год таму назад індыйскія плямёны — Інаў, якія пражывалі на тэрыторыі Поўднёвай Амерыкі, дзе цяпер знаходзіцца дзяржава Перу.

...Першым белым чалавекам, які ўбачыў дзіўную расліну з вялікімі залаціста-жоўтымі качанамі, быў Хрыштоў Калумб. Было гэта ў 1492 годзе. Кукуруза па-індыйску называлася „майс".

...Першы пляцак з кукурузы елі ў нас у XVIII стагоддзі. Прыехала яна сюды з Румыніі. Па-румынску яе называлі „цуцуруза" і адсюль называецца кукурузай.

...У сусветным земляробстве другое месца па пасевах пшаніцы займае іменна кукуруза.

...Кукуруза з'яўляецца самай каштоўнай кармавой раслінай.

С.

Ф. М. Дастаеўскі

«У рускай літаратуры яшчэ не было прыкладу так хутка зробленай славы, як слава п. Дастаеўскага», — пісаў В. Г. Белінскі, ацэньваючы першы твор Фёдара Міхайлавіча Дастаеўскага — раман «Бедныя людзі». Раман адразу-ж прынёс аўтару шырокую вядомасць, зрабіў яго імя папулярным.

Глыбокае спачуванне да простых людзей, занядбаных і прыдушаных сацыяльным ладам жыцця, бяспраўных і прыніжаных — гэтым захапляў твор маладога пісьменніка, гэта адкрывала яму дарогу да сэрца чытачоў. Сваім раманам Дастаеўскі абуджаў нянавісць да крыўдзіцеляў беднага чалавека, да рэчаіснасці, якая нараджала беднасць і пакуты працоўнага люду. Асяроддзе, якое калечыць і прыгнятае простых людзей, павінна быць знішчана — да такога вываду прыходзіў чытач твора.

У 40-я гады Ф. М. Дастаеўскі захапляўся ідэямі ўтапічнага сацыялізма. Малады пісьменнік знаходзіўся пад уплывам рэвалюцыйных поглядаў Белінскага і яго аднадумцаў. «Я горача прыняў тады ўсе вучэнні яго», — пісаў Дастаеўскі пра В. Г. Белінскага. Гэта прывяло к таму, што Ф. М. Дастаеўскі ўступіў у рэвалюцыйны гурток Петрашэўскага. У 1849 годзе гурток быў разгромлены царскім урадам. Дастаеўскага арыштавалі і прыгаварылі да пакарання смерцю. Смяротны прыгавор быў заменены катаргай і ссылкай. Толькі ў 1860 годзе пісьменнік вярнуўся ў Пецербург.

Разгром гуртка петрашэўцаў, катарга і ссылка вельмі цяжка адбілася на Ф. М. Дастаеўскім. Ён страціў веру ў рэвалюцыю і не бачыў выхаду з гаротнага становішча народа. Яму здалося, што самаўладства — вечнае, што няма сілы, якая здолела-б яго перамагчы.

Калі ў рамане «Бедныя людзі» пісьменнік верыў у чалавека, якога лічыў ад прыроды добрым, разумным, высакародным, дык гэтая вера цяпер знікла.

Ужо ў рамане «Двайнік» мы бачым недаверлівы погляд Дастаеўскага на чалавека. Галоўны герой твора Галядкін жыве для сябе, жыве сваімі пакутамі і сваімі радасцямі. Яго мала абыходзіць чужое гора, чужыя няшчасці, — абы яму было добра, абы ён быў шчаслівы. Галядкіну хочацца выбіцца ў людзі. Ён бачыць, што зрабіць гэта можна толькі з дапамогай ашуканства, подласці, ганебных учынкаў: такое жыццё! У «Двайніку» закладзена думка, якая ў далейшым будзе складаць сутнасць твораў Дастаеўскага, сутнасць яго рэакцыйнай тэорыі: усё цёмнае, агіднае, усялякае зло — неад'емныя якасці натуры чалавека.

Пісьменнік спрабуе давесці, што чалавек па прыродзе сваёй — істота жорсткая, злосная, подлая, што ўсе людзі імкнуцца адзін аднаго мучыць, прыніжаць. Утаймаваць чалавека можна толькі з дапамогай рэлігіі, пакорлівасці. Толькі пакуты і мучэнні яго «ачысцяць».

«Ён, — гаварыў пра Дастаеўскага А. М. Горкі, — адчувае сябе як-бы вяшчальнікам нейкіх цёмных і варожых чалавеку сіл, ён заўсёды ўказвае на разбуральныя імкненні чалавека, які шукае галоўным чынам асабістай свабоды, патрабуе, каб за ім было прызнана права ўсім карыстацца, усім цешыцца не падпарадкоўваючыся нікому».

Рэакцыйныя погляды Ф. М. Дастаеўскага, яго рэакцыйная тэорыя з асаблівай сілай выявіліся ў такіх творах, як аповесць «Запіскі з падполля», раманы «Бесы», «Браты Карамазавы».

Творчасці Дастаеўскага ўласцівы сур'ёзныя супярэчнасці з аднаго боку, пісьменнік спачуваў прыгнечаным і абяздоленым, прыдушаным самаўладствам, з другога боку — адмаўляў рэвалюцыйны шлях барацьбы з ладам прыгнятальнікаў; з аднаго боку — крытыка сацыяльных язваў жыцця, крытыка капіталістычнай рэчаіснасці, якая даводзіла чалавека да галечы, з другога — пропаведзь паслухмянасці, пакорлівасці, рэлігійнай цярпімасці.

Нам дарагі Дастаеўскі — пясняр уніжаных і зняважаных, пісьменнік, які ў змрочную пару царскага самаўладства стварыў суровыя ў сваёй праўдзівасці высокамастацкія карціны пакут простых людзей, пісьменнік, магутны талент якога бічаваў буржуазнае грамадства.

Паказваючы няшчасны лёс беднага абяздоленага чалавека, пісьменнік хацеў выклікаць да яго спагаду і жаласлівасць, а выклікаў гнеў і нянавісць — гнеў і нянавісць да эксплуатататараў, да сацыяльнага ўкладу жыцця, пры якім адны жывуць у шчасці і раскошы, а другія гібеюць у заўсёдных нястачах. Дастаеўскі, такім чынам аб'ектыўна выступаў — часта сам таго не думаючы — як крытык існуючай рэчаіснасці, як суддзя несправядлівасцей у тагачасным грамадстве.

Вельмі характэрным у гэтых адносінах з'яўляецца раман «Уніжаныя і зняважаныя», надрукаваны ў 1861 годзе. Гэта — адзін з лепшых твораў пісьменніка, твор, які, паводле слоў Пыпіна, быў апошнім водгаласам ідэі Белінскага ў Дастаеўскага.

У рамане «Уніжаныя і зняважаныя» з вялікай мастацкай сілай створаны рад вобразаў людзей, знявечаных буржуазным ладам, змучаных жыццём. Сярод іх — малады пісьменнік Іван Пятровіч, сірата Нэлі, Наташа, маці і дзед Нэлі. Грамадства калечыла іх лёс, калечыла іх душы. Адны пакуты, няўдачы, расчараванні і галечы ведалі яны ў жыцці. Рэчаіснасць была для іх жорсткая і няўмольная.

Носьбітам зла, прычынай бядоты чалавека працы паўстае ў рамане князь Валкоўскі. У яго адзін бог, адна праўда — грошы. Грошы кіруюць усімі яго ўчынкамі, робяць яго жорсткім, нахабным, бязлітасным.

Дастаеўскі не дае шчаслівых развязак, не прымірае раскошу і беднасць і не робіць пакутнікаў шчаслiўцамі, — яго «ўніжаныя і зняважаныя» так і застаюцца «ўніжанымі і зняважанымі». Як выйсці з такога становішча, — героі пісьменніка не ведаюць. Барацьбу з сацыяльным злом Дастаеўскі адмаўляе і ў гэтым творы. І тут мастак прапаведуе паслухмянасць, пакору, узвышаныя пакуты.

Ф. М. Дастаеўскі — глыбокі знаўца душы чалавека, буйнейшы ў сусветнай літаратуры майстар пранікнення ў чалавечую псіхалогію.

З. Л.

Ужо час падумаць аб гэтым

Як вядома, забеспячэнне школ у апал у мінулым годзе адбывалася не вельмі спраўна. Многія школы былі цалкам незабяспечаны апалам, у выніку чаго дзеці праз доўгія зімовыя месяцы мерзлі ў неабаграваных будынках. Часта пакідалі вучобу. Вядома, гэ ым многа дзяцей моцна пакрыўджана.

Хто вінаваты за гэта? Адказнасць за гэ а нясуць не толькі торфанарыхтоўчыя заводы, якія зусім позна прыступілі да здабычы торфу і не выкарысталі летняй пагоды. Продаж торфу адбыўся ўвосень, калі ён быў мокры і зусім не прыгодны да ўжытку.

За своечасовае забеспячэнне школ апалам нясуць адказнасць таксама загадчыкі школ, Бацькоўскія камітэты і самыя бацькі, якія абыякава аднесліся да так важнай справы.

Часам яны знарок ацягваліся са звозкай торфу, думаючы, што потым у выпадку яго недахопу ў капальні — атрымаюць у ГС-ах вугаль. Загадчыкі школ не падумалі загадзя аб забеспячэнні торфу перад непагаддзю, пабудове шоп і іншых складаў.

Недастаткова выкарыстана ўсе мясцовыя магчымасці — галлё, хворост і лясны аблом, што бескарыстна гніло ў той час, калі можна было-б сэканоміць такім чынам, цэнны вугаль, так патрэбны для прамысловасці.

Не гледзячы на тое, што ад пачатку новага навучальнага года раздзяляе нас амаль два месяцы — то аднак ужо цяпер неадкладна трэба падумаць і прыступіць да звозкі апалу.

Таксама цяпер, асабліва перад сенажаццем, калі на вёсцы ёсць больш вольнага часу, трэба разглядзецца вакол, як падрыхтавана школа да новага навучальнага года.

Трэба ўжо правесці драбнейшыя рамонты дзеля забеспячэння школ ад холаду: Паўстаўляць вокны, адрамантаваць печы, каміны, аглядзець сцены, падлогі, дах і г. д.

Своечасовае адрамантаванне дазволіць нам сэканоміць шмат тон апалу.

Настаўнікі, бацькі і Прэзідыі грамадскіх рад нарадовых! Не чакайце аж наступіць новы навучальны год. Загадзя падрыхтуйце свае школы, за што будуць Вам вельмі ўдзячны Вашыя дзеці

Р.

Першае пасяджэнне

У пачатку гэтага месяца адбылося першае пасяджэнне Праўлення Павятовага Аддзела БГ-КТ у Гарадку. Праўленне Аддзела пастанавіла: у 20 вёсках правесці даклады на беларускай мове «Аб развіцці беларускай культуры», сарганізаваць артыстычны гурток у Гарадку да наступнага пасяджэння; арганізацыйна пашырыць членскія рады Таварыства на 200 чалавек; лабіцца каб кожны з іх быў чытачом і падпісчыкам штотыднёвіка „Ніва".

Гарадоцкі жаночы хор акажа дапамогу Праўленню Аддзела. Ён выступіць са сваім рэпертуарам у такіх вёсках як: Вейкі, Зубры, Залукі і Баброўнікі

Лявонь Ясюковіч — член Рэвізійнай Камісіі Аддзела, пісьманосец з Гарадка, які заўсёды мае многа ініцыятывы і энергіі ў сваёй працы, сказаў, што больш як дагэтуль будзе займацца распаўсюджваннем штотыднёвіка „Ніва" і пашырэннем радоў Таварыства.

Нам думаецца, што Гарадоцкае Праўленне Аддзела не спыніцца толькі на гэтых пастановах. Яно мае вялікую амбіцыю да дзейнасці, вялікія магчымасці ў распаўсюджванні і развіцці беларускай культуры, мастацтва і народнай творчасці.

Жадаем яму поспехаў у яго працы.

А. К.

Нашы карэспандэнты і чытачы пішуць

Як жыве моладзь у Дамброўскім павеце

У Дамброўскім павеце існуе рад ЗМП-оўскіх арганізацый, якія добра працуюць, маюць вялікі ўплыў на несарганізаваную моладзь і вельмі шырока разгортваюць культурную работу.

ЗМП у Сынкаўнах налічвае дзесяць членаў якія бяруць актыўны ўдзел у грамадска-культурнай працы. Маюць яны беларускі хор, які імкнецца быць першым у павеце, ёсць ЛЗС, — арганізатар спартыўнага жыцця.

У сувязі з набліжэннем павятовай канферэнцыі ЗМП — моладзь вёскі ўзяла на сябе абавязацельствы, што сумесна з партыйнай арганізацыяй адрамантуе 150 м дарогі і наладзіць вуліцу вёскі.

Актыўны ўдзел у арганізаванні культурнага жыцця вёскі прымаюць гр гр Гурынскі і Лазук — мясцовыя настаўнікі. Іх стараннем быў створаны драматычны гурток, які выступаў перад грамадскасцю з п'есай „Крот".

ЗМП-оўская арганізацыя ў Хілімонах г. павета налічвае 19 членаў Члены арганізацыі працоўнымі абавязацельствамі адрамантавалі клуб Моладзь шмат часу працуе на даследчых участках кукурызы і алеістай соі, а таксама ў артыстычным гуртку, які на павятовым аглядзе артыстычных гурткоў здабыў трэцяе месца і атрымаў грашовую ўзнагароду.

Працай арганізацыі і гуртка кіруе настаўнік Станіслаў Камінскі, які імкнецца да таго, каб моладзь Хілімонаў была першая ў павеце.

У вёсцы Раковічы, Дамброўскага павета існуе беларускі хор. Хор складаецца з 40 харыстаў. Карыстаецца паўсюднай славай і прызнаннем. Загадчыкам хору з'яўляецца гр Славамір Ружаноўскі — загадчык мясцовай школы.

Апрача хору ў Раковічах існуе чатырохасабовы гурток гарманістаў, які сваімі захапляючымі канцэртамі здабыў сэрцы не толькі ракавічан, але і другіх вёсак.

Так як у другіх вёсках Дамброўскага павета, так і ў Ракавічах, — першынствуе арганізацыя ЗМП, якая пад кіраўніцтвам свайго старшыні Генрыха Ракуса мабілізуе моладзь да працы, праводзіць гутаркі, арганізуе спартыўнае і культурнае жыццё.

Справа прадстаўлялася-б зусім добра, калі-б Аддзел Культуры прэзідыума Павятовай рады нарадовай ў Дамброве больш цікавіўся жыццём насельніцтва вёскі.

А. О.

Ліст у рэдакцыю

Дарагая „Ніва"

Мы, падпісчыкі і чытачы часопіса «Ніва», перасылаем сардэчную падзяку нашаму пісьманосцу 17-гадоваму Сымону Хомка з Бельскай пошты, за яго добрую, прыкладную працу.

Яму няма перашкод у даручэнні кожнаму асабістай яго карэспандэнцыі. Мароз, снег, дождж, яго не пужаў і не пужае.

Аб «Ніве» ён выключна клапоціцца. Пастаянна кожнаму беларусу прыпамінае каб выпісваў і чытаў свой часопіс. Сароміць тых, хто не чытае «Нівы».

Ад імя падпісчыкаў і чытачоў «Нівы»

Ярмонік
Бельск

Ужо можна набыць

У мінулым месяцы Дзяржаўным школьным выдавецтвам у Варшаве выпушчана серыю падручнікаў у новай апрацоўцы для пачатковых беларускіх школ.

У іх ліку знаходзяцца такія падручнікі як: «Беларускае слова» — кніга для чытання ў другім класе, апрацоўкі З. Ляталы і Н Кучынскай, «Беларускае слова» для трэцяга класа, апрацоўкі Зофіі Карпінскай - Тэпер, «Беларускае слова» для чытання ў чацвёртым класе, апрацоўкі Зофіі Карпінскай - Тэпер, «Беларускае слова» хрэстаматыя для V класа, апрацоўкі З. Карпінскай - Тэпер і В Лубнеўскага, «Біялогія» для VII класа Генрыха Рабе і «Фізіка» для VII класа Ч. Фатымы і Ч. Спіслоўскага.

Усе выжэй пералічаныя падручнікі ўжо можна набыць у кнігарнях.

Я.

Чаму забыўся...

Некалькі месяцаў назад жыхары вёскі Тарнопаль — Гайнаўскага павета сарганізавалі гурток па супольнай апрацоўцы сенажаці.

Пастанавілі яны супольна заараць 10 гектараў балот і пасеяць там траву.

Калі гурток арганізаваўся, то агранам ПОМ у Нарве абяцаў членам гуртка ўсебаковую дапамогу ў загаспадараванні сенажаці. Аднак прайшло ўжо 5 месяцаў а з ПОМ у ніхто ў Тарнопалі не паказваецца.

Жыхары вёскі Тарнопаль, а асабліва члены па супольнай апрацоўцы сенажаці дамагаюцца каб ПОМ у Нарве чым хутчэй заінтарасаваўся імі і дапамог у працы.

МІКОЛА ЗАСІМ
Тарнопаль

Гэта трэба як найхутчэй ліквідаваць

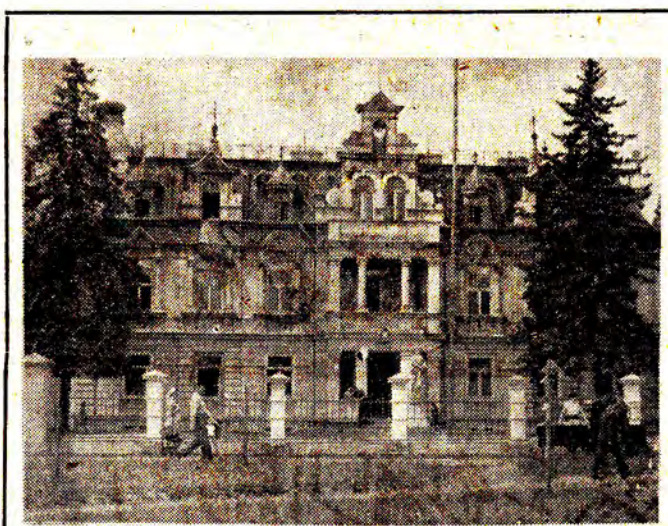
— Вельмі хачу паехаць у БССР — гаворыць Вера Гулід, настаўніца з Кузьніцы, Сакольскага павета. Сястра мая Эўфразіна Крамак, працуе ў калгасе Рыскі Русінаўскага с/с, Скідзельскага раёна. Я многа чытала і бачыла ў кіно пра савецкія калгасы. Хацела-б тады сама пабачыць, каб потым магла расказаць пра гэта вучням.

Таксама вельмі цікавіцца паездкай у БССР Анна Лаўрыновіч з Ячна, Сакольскага павета. Зацікаўленне паездкаю ў СССР з кожным днём узрастае.

Ваяводская камендатура МО ў Беластоку атрымала ўжо каля 2.000 заяў з просьбаю аб дазвол выехаць да сваякоў у СССР. Трэба сказаць, што цяпер афармленне дакументаў патрэбных да паездкі, значна палепшылася. Усе павятовыя камендатуры МО інфармуюць і ўладжваюць усе фармальнасці звязаныя з выездам заграніцу. Дагэтуль уладжана каля 250 пашпартаў.

Але тут узніклі зноў вялікія цяжкасці. Напрыклад, не хапае штэмпельных марак па 100 і па 50 зл. Тады трэба наклейваць 150 марак па 1 зл. Хаця ўсе пашпартныя фармальнасці ўладжвае Ваяводская камендатура МО, аднак каб атрымаць дазвол на абмен 50 зл на паездку, трэба ехаць у Варшаву і заплаціць больш 100 зл за дарогу. Не падрыхтаваны ёсць яшчэ „Орбіс" да выдачы замежных білетаў Гэтыя ўхібы трэба як найхутчэй ліквідаваць. Бяда ў тым, што Цэнтраля нацыянальнага банка і Галоўнае праўленне „Орбіс" у Варшаве зусім не цікавяцца гэтай справай.

Р.

Дайні палац гетмана Карла Хадкевіча ў Супраслі. Цяпер у гэтым палацы змяшчаецца Тэхнікум механізацыі земляробства.
Фото — Р. Сескевіч

Дні Свята песні і танца

Нямнога часу ўжо нас дзеліць ад 22 ліпеня. Ліпенскія ўрачыстасці будуць у гэтым годзе асабліва атракцыйнымі.

Павятовыя агляды харавых і танцавальных гурткоў адбудуцца ва ўсіх паветах 22 ліпеня Пераможныя гурткі з паветаў прыедуць 29 ліпеня ў Беласток на вялікую мастацкую ўрачыстасць „Свята песні і танца".

Ужо нямнога часу нас дзеліць ад гэтага тэрміну і дзеля таго ўсе вясковыя гурткі мастацкай самадзейнасці павінны яшчэ больш узняць сваю работу каб у час гэтага свята паказацца найлепш.

„Тыдзень курпёўшчыны"

У сувязі з «Тыднем курпёўшчыны» у зале Дому культуры ў Ломжы адкрыта новую выстаўку пад назвай «Сярэдняя Нараў у Польскай літаратуры і мастацтве». Выстаўка прысвечвае шмат месца творчасці літаратаў XIX стагоддзя, якія пісалі пра курпяў. Гэта былі: Ядвіга Лушчэўская, Віктар Гомуліцкі, а таксама з сучаснай літаратуры Леон Пастэрнак і Генрых Сыска.

Курпёўскі музей у Ломжы ахвяраваў на гэтую выстаўку многа экспанатаў. Між іншым можна там убачыць прыгожыя вырабы з бурштыну, плеценыя з лыка талеркі і збанкі, а таксама прыгожыя дываны з характэрнымі курпёўскімі ўзорамі.

50-ці гадовы настаўніцкі юбілей

У мінулым тыдні адбылася ў Ольштыне ўрачыстасць звязана з 50-годдзем працы заслужанага педагога праф. інж. Браніслава Запасьніка.

Ва ўрачыстасці прысутнічалі прадстаўнікі ўлады, настаўніцтва і шматлікія яго выхаванцы, якія прыбылі з цэлай Польшчы.

Р.

Новыя члены

Аднаасобныя земляробы Беластоцкага павета штораз больш пераконваюцца аб перавазе калектыўнай гаспадаркі над аднаасобнай.

У такіх сельгаскааператывах як Лужаны, Дарожкі, Зубры і іншых, у г. г. будуць пабудаваныя новыя хлявы, калодзежы, аўтапаілкі і іншая механізацыя.

Гледзячы на дасягненні кааператыўшчыкаў — (Устаноўчага камітэта) у вёсцы Старая Луплянка 8 членаў падпісала дэкларацыю ўступіць у сельгаскааператыў.

У вёсцы Добжынюўка такія дэкларацыі падпісала 11 земляробаў, у Плянтах — 7. Акрамя гэтага арганізуюцца сельгаскааператывы ў вёсках Буды і Фальваркі - Тыльвіцке.

Р.

Камбінатары

Традыцыя сялян з Войшкаў, Бельскага павета — гэта вырошчванне трускалак. Кожны селянін у гэтай вёсцы, штогод кавалак гарода адводзіць пад трускалкі. З трускалак сяляне маюць нямалы даход, не зважаючы ўжо на гэта, што розныя камбінатары ашукваюць сялян падчас закупак трускалак. Вось напрыклад у гэтым годзе трускалкі ў Войшках закуплялі працаўнікі кааператыва закупак садавіны ў Бельску.

22 чэрвеня г. г., калі трускалкі плаціліся па 8 зл. за кілограм, то яны войшкаўскім сялянам плацілі толькі па 4—5 злоты. А 25 чэрвеня г. г. калі закупшчыкі даведаліся, што да Войшкаў прыехаў хтось з рэдакцыі «Беластоцкай Газеты», пачалі плаціць сялянам па 8 злоты за кілограм. Аднак ужо на наступны дзень плацілі зноў па 5 злоты. Зразумела, што пры выплочванні грошай сялянам, квітоў не выдавалі.

Сяляне перакананы, што ў квітах яны пазапісвалі па 8 злоты за кілограм.

Зважыўшы, што закупілі яны некалькі тон трускалак — нямалы заробак мелі камбінатары - махляры з кааператыва закупак садавіны ў Бельску.

А мо'-б так кіраўніцтва кааператыва зацікавілася-б заробкам камбінатараў - махляроў?

Б.

Важнае для фотааматараў

Вялікія цяжкасці мелі дагэтуль фотааматары калі ім прыйшлося дастаць заменную частку да фотаапарата або да павелічальніка.

Як нас ўпэўнівае Варшаўскі фотааптычны завод, неўзабаве пакажуцца ў продажы ўсе часткі да фотаапаратаў «Старт», «Друг» і павелічальнікаў «Крокус».

Так, што фотааматары будуць маглі будаваць усялякія прылады хатнім спосабам.

Р.

Ці ведаеце, што...

...На працягу 6 год у Беластоцкім павеце загаспадарана 3 058 га балот. У 5 гадовым перыядзе прадбачваецца загаспадарыць далейшыя 1,5 тысячы гектараў.

Меліярацыя балот у даліне ракі Бялкі і Супрасль павялічыць збор сена з 10-ці да 25-ці цэнтнераў з гектара.

Р.

*

...У Беластоцкім павеце паўстала 31 гурткоў па апрацоўцы сенажаці і адгонных пашаў, а таксама 32 гурткі па апрацоўцы кукурузы. Яны пасеялі кукурузу на 330 гектарах.

Р

АГАФОН АБРОТКА РАСПАЎСЮДЖВАЕ „НІВУ"

Пасведчанні добры мае,
Пра школу не забывае,
Сеў на лаўцы каля плота
І чытае „Ніву" цётам.

Акружылі яго цёткі.
Кожна слухае Аброткі,
Аж раты параззяўлялі.
Слухаюць, што будзе далей.

Цётка цётцы, — ну й цікава
Пішуць аб грамадскіх справах,
Усе просяць Агафона,
— Хочам чытаць „Ніву" ў дома.

Цёткі пісьманосца клічуць
Другія ўжо грошы лічаць
Агафон глядзіць шчаслівы
Вось і чытачы для „Нівы".

АДКАЗЫ РЭДАКЦЫІ

ВАСІЛЬ КІРЫЛЮК — БЕЛАСТОК. — Ліст Ваш рэдакцыя атрымала, за які шчыра дзякуем Апісаныя Вамі заўвагі мы выкарыстаем, адначасова просім прыбыць у рэдакцыю. Пішыце да нас далей.

— Што гэта?... Наш дырэктар у час працы едзе рыбачыць?...
— Ціха!!!... Выязджае ў камандзіроўку... на кантролю...

Як дурны

— Пецячка, вымый шыю, сёння прыедзе да нас кіно, пойдзем паглядзець карціну.

Пецька вымыў шыю, але кіно не прыехала. Назаўтра паўтараецца тое сама, паслязаўтра таксама.

— А ну яго з вашым кіно — кажа Пеця — ужо трэці дзень не прыязджае, а я як дурны ўсё мыю шыю. Р.

Ведае

Маці ганіць сына:
— Міхаська, ты-ж увесь у балоце, ой, ты парася!
Міхаська смяецца.
— Чаго-ж ты смяешся? Ведаеш што такое парася?
— Ведаю — кажа сын — гэта дзіцё вялікае свінні.

Прыслаў
А. МАЗАЛЕУСКІ
Хілімоны

З БІРАЛА

МАША

Маша з выгляду кругом
Лялька з-за вітрыны.
Вочы свецяцца агнём,
Шчокі - журавіны.
Закахаўся кавалер
Аж па самы вушы.
Ён выдатны камбайнер,
Ён прыгожы, дужы.
Загудзелі, што ў званы,
Шмат гавораць людзі.
— Як кахаюцца яны!
Ну, вяселле будзе...
Ходзяць дзеўкі збіраць
Ураджай багаты.

Маша любіць позна спаць
Кожны дзень ёй свята.
А настане сем гадзін,
Дык фарбуе губы
Ды бяжыць пад магазін,
Каб сустрэцца з любым.
На рабоце ёй не смак:
Смаліць, паліць сонца.
А на танцах, як вятрак,
Круціцца бясконца.
Разглядзеўся камбайнер
І дзяўчыне кажа:
— Не жаніцца нам цяпер.
Пагуляй больш, Маша!

Народная пагаворка

Аднойчы селянін вёз прадаваць у горад капусту. На рагу вуліцы раптам павярнуў конь і капуста пачала падаць ва ўсе бакі.

Затрымаліся прахожыя і пачалі дзівавацца, што кожная галоўка падае ў свой бок.

Усхваляваны гэтым селянін сказаў: — Няма-ж тут над чым здзіўляцца, бо што галава то і розум.

Што за прычына

— Не ведаю, што гэта за прычына, як праходжу каля карчмы, — дык не магу абаперціся каб не ўвайсці.

...А калі вяртаюся — дык не магу выйсці — каб не абаперціся. Р.

Цяпер супакоіўся...

— Ці ты чуў, Міхась, што Алесяві жонка ўцякла!

— Не можа быць. — Ну і што ён на гэта?

— Цяпер то ён трохі супакоіўся, але спачатку то мы думалі, што гэты чалавек звар'яцее ад... радасці.

Ці ён вінаваты

— Слухай Міхась — праз тыдзень мы будзем святкаваць 20 годдзе нашага вяселля Можа то варта было-б закалоць паршука?

— Навошта? Ці-ж гэты бедны паршук вінаваты, што я калісьці зрабіў такое глупства. Р.

І я таксама зрабіў-бы

— Што гэта табе так моцна зуб баліць. Я-б яго адразу вырваў-бы, каб гэта быў мой.

— І я таксама зрабіў-бы каб гэта ён быў твой.

Выйшла на хвіліну

Прабачце, Ігнацій Ануфровіч, ці я застала вашу бабу ў хаце?

— Не — мілыя мае — ужо тры гадзіны таму як выйшла на пяць мінут да суседкі. Р.

Што кажуць

— Ну, Янычка, развітайся з цёткаю!

Што кажуць, калі цётка адыходзіць?

— Дзякуй богу!

Замуж пайсці, трэба знаці...

(Народная беларуская песня).

Замуж пайсці, трэба знаці,
Позна легчы, рана ўстаці,
Ох, я, бедна-ж я,
Бедна галоўка мая.

Мужычок мой муку сее,
А я рада, што умее,
Ох, я, бедна-ж я,
Бедна галоўка мая.

Пакуль хлеб я замясіла,
Свіння дзверы заваліла,
Ох, я, бедна-ж я,
Бедна галоўка мая.

Пакуль дзверы уставіла,
Дык і мужа угнявіла,
Ох, я, бедна-ж я,
Бедна галоўка мая

Пакуль мужу дагадзіла,
Свіння ўсе гаршкі пабіла,
Ох, я, бедна-ж я,
Бедна галоўка мая.

ВЯЛІКІ КОНКУРС

ХОЧАШ ВЫІГРАЦЬ:

фотаапарат
ручны гадзіннік
будзільнік
несэсэр дамскі
скураны партфель
цэнную кніжку

?

— Вазьмі тады ўдзел у ІІ-ім Вялікім літаратурным конкурсе! „Пазнаем пісьменнікаў Беларусі".

Пачынаючы з сённяшняга нумару будзем змяшчаць фота - здымкі 10-ці нашых вядомых пісьменнікаў і па адным загалоўку з іх твораў.

Умовай конкурсу з'яўляецца: адгадаць імя і прозвішча пісьменніка, падаць загалоўкі яго выдатнейшых твораў. Якія творы чытачу найбольш падабаліся і чаму. Звесткі аб яго жыцці і творчасці (на асобным паперы).

Увага!

Напісаць на канверце дакладны свой адрас.

Купоны трэба дасылаць у 10-ці дзённым тэрміне пасля выхаду кожнага нумара.

Яго твор — «Паўлінка».

Удзел у латарэйным розыгрышы ўзнагарод возьме толькі той, хто прышле ўсе 10 правільна развязаных купонаў.

КУПОН І

Імя і прозвішча пісьменніка ....
....
Яго творы ....
....
Мне найбольш падабаліся творы ....
....

Імя ....
Прозвішча ....
Адрас ....

ПТУШКАФЕРМА

Цяпер агратэхнічная навука пайшла далёка ўперад і работа ў полі па дзедавых правілах, да сёмага поту, таму, хто галавой не працуе не дае пажаданых вынікаў.

Прадбачлівы гаспадар, каб пабольшыць даход— арганізуе дапаможную гаспадарку. Адны ставяць вуллі і потым па тры пуды мёду з аднаго выбіраюць, другія свіней адкормліваюць, а потым за іх грошы заграбаюць, іншыя зноў аб каровы ўспіраюцца, а я вырашыў залажыць птушкаферму. Падлічыў, ды даход браткі такі мне вялікі паказаўся, што аж на душы соладка зрабілася. Вы-ж самі падумайце. Тут і гандаль наладзіць можна. Яйка прадаюцца, пух і пер'е прадаюцца, мяса таксама; а з патрашкоў — абед згатаваць можна.

Аказваецца, што курка — гэта ашчадная каса.

Паставіць сапраўдны птушачнік — справа нялёгкая. Там і вентыляцыю трэба зрабіць, і падлогу нагляную, і гнёзды абсталяваць, і кармушкі расставіць трэба. Абмеркаваўшы ўсё гэта я задумаўся над выбарам пароды курэй. Лекгорны мне спадабаліся. Яйка сыплюць, але мяса мала, гэта-ж лёгкая птушка. Сасексы лепшыя, то зноў яйка ні вельмі вялікія. Значыць кармазіны. Гэта куры вялікія, цяжкія, а яйка як ручныя гранаты.

Сяджу нейк вечарам і ўголас раздумліваю... трэба выбраць такога які-б грудзі меў сільныя, вочы шпаркія, выпуклыя, шырокарасстаўленыя моцныя ногі. А тут дачка як ні кінецца мне на шыю, цалуе мяне, ды кажа: — Я ведала адразу, што гэта ты мне жаніха-матросіка выбіраеш. Татачка, саколік, я так люблю матросікаў. Гляджу на яе ды адказваю.

— Укручвай ты бесталковая шалапутніца я-ж пеўня ў птушкаферму выбіраю.

На другі дзень купіў кармазінаў, плошчу перад куратнікам напалавіну сеткай перагарадзіў. У адну палавіну куры ўпусціў і на брамцы напісаў „для дам", у другую пеўняў, а на брамцы напісаў „для мужчын".

Паглядзеў з боку — парадак аж сэрцу люба, а я-ж страшэнна люблю парадак, каб усё на сваім месцы было.

Прыязджае нейк да мяне зоатэхнік і пытае — колькі яек я збіраю. Схамянуўся ды кажу — куры гэта новыя, а і да месца яшчэ не прывыклі, — а ён мне адказвае, што — яек не будзе пакуль пеўні будуць аддзелены ад курэй. Тут я не вытрымаў.

Як не будзе — пярэчу — калі яны толькі ўдзень аддзелены, ночу спяць разам.

У курэй гэта справа інакш прадстаўляецца — кажа зоатэхнік.

А тут як на грэх жонка прыязджае.

— Птушкаферму паставіў, а я яйка на кірмашы купляю — крычыць.

Ідзем у куратнік.

Жонка зноў на мяне. Убачыла мой парадак і давай благаслаўляць.

— Эх ты размазня — карамазіна.

— Кармазіны — папраўляю яе і раптам бачу...

У яе руках маланкай узвілася сякера, нешта затрашчала.

Гэта сетка. Мая жонка прарубвала сетку. А дзіру такую выбіла, што свіння пралезла-б. Людцы добрыя, што-ж тут пачалося. Пеўні быццам ветрам пагнаныя пачалі ляцець у яе.

Мітусня, шум, крык!

З таго дня па сто яек выбірала мая жонка.

Аднака-ж мне крыўдна.

Куратнік будаваў паволле кніжкі Зоф'і Дубіскай „Галоўля курэй і іх догляд", але аб дзірцы там нічога не пішуць, а аказваецца ўся мая праца дробязь. Самае важнае — гэта дзірка.

Дзядзька Лявон

Адказы на складанку

У 15 нумары „Нівы" мы змясцілі конкурс, у якім трэба было скласці загаловак, які Агафончык рассыпаў будучы ў друкарні.

Рэдакцыя атрымала 102 лісты з развязкамі. Развязка гучыць: „Беларуская мова — наша мова". Сярод удзельнікаў конкурсу разыграна 10 кніжных узнагарод.

Узнагароды атрымалі: Анатоль Лабасюк — Познань. Галена Міхальчук — Варшава. Аляксандр Мазалеўскі — Хілімоны, Сакольскі павет. Ганна Яроцкая — Крынкі, Сакольскі павет. Ніна Мацюка — Гайнаўка. Мар'я Семянюк — Скупава, Гайнаўскі павет. Ніна Сомусь — Нараўка, Гайнаўскі павет. Анатоль Тарасевіч — Гарадок, Беластоцкі павет. Васіць Ляшчынскі — Орля, Бельскі павет. Зоя Баркоўская — Сабятына, Бельскі павет.

Кніжкі перасылаем поштай.

РЭДАКЦЫЯ КАЛЕГІЯ Адрас рэдакцыі гор. Беласток, вул. Кілінскага 7/1. Тэлефоны: Гал. рэдактар і сакратарыят 25 89, аддзелы рэдакцыі 36 43. Умовы падпіскі: на 6 месяцаў — 15 зл 60 гр, на 3 месяцы — 7 зл 80 гр. Падпіску прымаюць паштовыя ўстановы і пісьманосцы. Konto NBP I Oddz. Miejski Nr 102-7-161 w Białymstoku.
Паліграфічнае прадпрыемства ў Беластоку Т-7-1770